

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

**Извештај на независните ревизори и
Финансиски извештаи изготвени во согласност со
Меѓународните стандарди за финансиско известување**

за годината што завршува

на 31 декември 2013 година

Содржина

	Страна
Извештај на независниот ревизор	1-2
Биланс на успех	4
Извештај за сеопфатната добивка	4
Извештај за финансиската состојба	5-6
Извештај за промените во капиталот	7
Извештај за паричните текови	8
Белешки кон финансиските извештаи	9-67

Извештај на независните ревизори

Grant Thornton DOO
M.H.Jasmin 52 v-1/7
1000 Skopje
Macedonia

T +389 2 3214 700
F +389 2 3214 710
www.grant-thornton.com.mk

До Советот на Народна банка на Република Македонија

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на Народна банка на Република Македонија (во понатамошниот текст "Народната Банка") составени од Извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2013 година и Биланс на успех, Извештај за сеопфатната добивка, Извештај за промените во капиталот и Извештај за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 4 до 67.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи согласно Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на финансиски извештаи кои не содржат материјално погрешни прикажувања како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со Меѓународните Стандарди за Ревизија. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување дека финансиските извештаи не содржат материјално значајни грешки.

Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот и истите вклучуваат проценка на ризиците од постоење на материјално погрешни прикажувања во финансиските извештаи, било поради измама или грешка.

При овие проценки на ризиците, ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Народната банка со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективността на внатрешната контрола на Народната банка. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

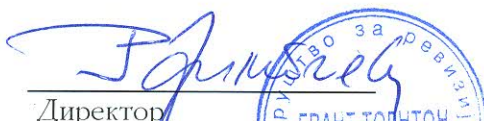
Мислење

Наше мислење е дека наведените финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, ја претставуваат објективно финансиската состојба на Народната банка на Република Македонија на ден 31 декември 2013 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување.

Скопје,

27 февруари 2014 година

Грант Торнтон ДОО

Директор
Ружа Филипчава

Овластен ревизор
Марјан Андонов

ОПШТИ ПОДАТОЦИ

Членови на Советот на Народната банка на Република Македонија

Димитар Богов, гувернер
Маја Кадиевска-Војновиќ, вицегувернер
Фадил Бајрами, вицегувернер
Анита Ангеловска-Бежоска, вицегувернер
Верица Хаџи Василева-Марковска (до 28 април 2013 година)
Горан Петрески (до 28 април 2013 година)
Тихомир Петрески (до 28 април 2013 година)
Лиман Куртиши
Сашо Арсов
Александар Стојков (од 29 април 2013 година)
Методиј Хаџи Васков (од 29 април 2013 година)
Михаил Петковски (од 29 април 2013 година)

Седиште

бул. „Кузман Јосифовски-Питу“, број 1
1000, Скопје

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***БИЛАНС НА УСПЕХ**

	Белешка	2013	2012
Приходи од камати	5	220.371	553.657
Расходи за камати	6	(1.345.224)	(1.590.321)
Нето-расходи за камати		(1.124.853)	(1.036.664)
Приходи од провизии	7	237.777	239.754
Расходи за провизии	8	(10.663)	(10.701)
Нето-приходи од провизии		227.114	229.053
Нето нереализирани курсни и ценовни промени	9	(7.350.977)	438.397
Нето-приходи од хартии од вредност за тргување	10	349.243	538.206
Приходи од дивиденди	11	9.656	9.809
Останати оперативни приходи	12	196.071	224.366
Расходи за вработените	13	(383.070)	(371.270)
Депрецијација и амортизација	27,28	(76.086)	(78.948)
Останати расходи	14	(172.533)	(173.757)
Посебна резерва и исправка на вредноста	15	279	(5.630)
Нето-загуба за годината		(8.325.156)	(226.438)

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНАТА ДОБИВКА

	31 декември	
	2013	2012
Нето-загуба за годината од билансот на успех	(8.325.156)	(226.438)
Останата сеопфатна добивка		
- Позиции коишто во идни периоди може да се рекласификуваат во билансот на успех	-	-
- Позиции коишто во идни периоди не може да се рекласификуваат во билансот на успех	-	-
Вкупно останата сеопфатна добивка за годината	-	-
Вкупно сеопфатна добивка за годината	(8.325.156)	(226.438)

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА**

СРЕДСТВА	Белешка	31 декември	
		2013	2012
Ефективни странски пари	16	85.949	182.714
Депозити во странска валута	17	10.472.874	25.913.801
Странски хартии од вредност	18	100.157.657	91.809.082
Злато	19	11.722.686	16.974.141
Специјални права на влечење	20	204.253	75.050
Девизни средства		122.643.419	134.954.788
Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции	21	-	8.367.713
Побарувања од државата за односите со ММФ	22	18.042.791	18.894.805
Хартии од вредност на државата	23	857.155	831.129
Побарувања од државата		18.899.946	19.725.934
Членство кај ММФ	24	4.888.021	4.969.099
Кредити дадени на банките	25	15.912	2.717.031
Други побарувања	26	-	-
Побарувања од банките		15.912	2.717.031
Недвижности и опрема	27	848.049	845.680
Нематеријални средства	28	22.697	28.319
Пригодни ковани пари	29	106.446	144.657
Побарувања од работењето	30	27.754	28.096
Останати средства	31	133.368	111.482
Вкупно средства		147.585.612	171.892.799

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА (продолжува)**

ОБВРСКИ И КАПИТАЛ	Белешка	31 декември	
		2013	2012
Готови пари во оптек	32	25.045.404	23.979.250
Депозити на банки	33	19.455.577	22.243.693
Задолжителна резерва на банките во девизи и задолжителна резерва на штедилниците во денари	34	12.254.203	13.053.966
Благајнички записи на Народната банка	35	25.465.544	25.975.784
Обврски врз основа на девизни репо-трансакции	36	-	9.690.392
Денарски депозити на државата	37	17.859.215	21.166.638
Девизни депозити на државата	38	13.212.283	10.978.792
Депозити на државата		31.071.498	32.145.430
Ограничени депозити	39	181.893	71.133
Обврски врз основа на алокација на СПВ - во име и за сметка на државата	40a	4.501.902	4.714.717
Обврски врз основа на користени кредити од ММФ во име и за сметка на државата	40б	13.540.889	14.180.088
Обврски врз основа на членство и депозити	40в	4.888.021	4.969.099
Обврски кон ММФ	40	22.930.812	23.863.904
Останати депозити	41	560.081	1.920.551
Други обврски	42	194.884	172.143
Посебна резерва	43	-	3.543
Останати обврски	44	623.452	623.215
Останати обврски		818.336	798.901
Вкупно обврски		137.783.348	153.743.004
Капитал		1.289.789	1.289.789
Општи резерви		1.122.898	1.070.691
Ревалоризациони резерви		7.389.577	15.789.315
Вкупно капитал и резерви	45	9.802.264	18.149.795
Вкупно обврски и капитал		147.585.612	171.892.799

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2013

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНЕТЕ ВО КАПИТАЛОТ

	Белешка	Капитал	Општи резерви	Ревалоризациони резерви*	Ревалоризација на уметнички дела	Акумулирана добивка / загуба	Вкупно капитал и резерви
Состојба на 1 јануари 2012 година		1.289.789	1.070.010	16.014.950	1.777	-	18.376.526
Загуба за годината		-	-	-	-	(226.438)	(226.438)
Вкупно сеопфатна добивка за 2012 година		-	-	-	-	(226.438)	(226.438)
Нето нереализирани позитивни курсни и ценовни промени на златото	45	-	-	583.338	-	(583.338)	-
Нето нереализирани негативни курсни разлики	45	-	-	(144.941)	-	144.941	-
Нето нереализирани позитивни ценовни промени за ХВ	45	-	-	16.596	-	(16.596)	-
Реализирани курсни и ценовни промени од злато	45	-	-	(594.110)	-	594.110	-
Реализирани ценовни промени за ХВ	45	-	-	(88.295)	-	88.295	-
Распределба во општите резерви		-	681	-	-	(681)	-
Распределба во Буџетот на Република Македонија		-	-	-	-	(293)	(293)
Состојба на 31 декември 2012 година		1.289.789	1.070.691	15.787.538	1.777	-	18.149.795
Загуба за годината		-	-	-	-	(8.325.156)	(8.325.156)
Вкупно сеопфатна добивка за 2013 година		-	-	-	-	(8.325.156)	(8.325.156)
Нето нереализирани негативни курсни и ценовни промени на златото	45	-	-	(4.898.602)	-	4.898.602	-
Нето нереализирани негативни курсни разлики	45	-	-	(2.452.375)	-	2.452.375	-
Нето нереализирани позитивни ценовни промени за ХВ	45	-	-	4.705	-	(4.705)	-
Реализирани курсни и ценовни промени од злато	45	-	-	(1.041.002)	-	1.041.002	-
Реализирани ценовни промени за ХВ	45	-	-	(12.464)	-	12.464	-
Распределба во општите резерви		-	52.207	-	-	(52.207)	-
Распределба во Буџетот на Република Македонија		-	-	-	-	(22.375)	(22.375)
Состојба на 31 декември 2013 година		1.289.789	1.122.898	7.387.800	1.777	-	9.802.264

*Дефинирани како сметки на ревалоризациони резерви во Законот за Народната банка на Република Македонија.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2013

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ

	Белешка	2013	2012
Парични текови од оперативни активности			
Загуба за годината		(8.325.156)	(226.438)
Коригиран за:			
Приходите од камати	5	(220.371)	(553.657)
Расходите од камати	6	1.345.224	1.590.321
Нето нереализираните курсни и ценовни промени од злато		5.241.433	(583.338)
Нето приходите од хартии од вредност за тргување		(506.378)	(1.029.750)
Нето исправката на вредноста		514	2.828
(Ослободени) /Издвоени посебни резерви		(793)	2.802
Депрецијација и амортизација	27,28	76.086	78.948
Парични текови користени за оперативни активности, пред промените во оперативните средства и обврски		(2.389.441)	(718.284)
Злато		(675)	59.429
Странски хартии од вредност		(7.842.197)	(4.984.110)
Побарувања врз основа на девизни репо-транзакции		8.367.713	5.972.376
Побарувања од банките		2.701.119	(2.700.001)
Останати средства		16.153	26.269
Готови пари во оптик		1.066.154	1.211.815
Депозити на банки		(2.787.678)	5.517.218
Задолжителна резерва на банките во девизи и задолжителна резерва на штедилниците во денари		(799.754)	(1.095.121)
Обврски врз основа на девизни репо-транзакции		(9.690.392)	(4.616.179)
Депозити на државата вклучувајќи ограничени и други депозити		(2.323.277)	9.797.862
Посебна резерва за судски спорови		(2.750)	(166)
Останати обврски		603	4.039
Примени камати		205.042	499.370
Платени камати		(1.351.216)	(1.584.100)
Нето парични текови користени во оперативни активности		(14.830.596)	7.390.417
Набавки на недвижности, опрема и нематеријални средства		(72.833)	(25.752)
Нето парични текови користени во инвестициски активности		(72.833)	(25.752)
Повлечени благајнички записи на НБРМ, нето		(505.060)	(6.260.149)
Нето парични текови користени од финансиски активности		(505.060)	(6.260.149)
Нето намалување/зголемување на парите и паричните средства		(15.408.489)	1.104.516
Пари и парични средства на почетокот на годината		26.171.565	25.067.049
Пари и парични средства на крајот на годината	46	10.763.076	26.171.565

1. Општи информации

Народната банка на Република Македонија (во натамошниот текст: Народната банка) е централна банка на Република Македонија и е единствената емисиона институција во државата. Народната банка како централна емисиона банка беше основана во 1992 година. Организацијата и работењето на Народната банка се регулирани со Законот за Народната банка на Република Македонија објавен во „Службен весник на РМ“ бр. 158/10 од 9 декември 2010 година и бр. 123/12 од 2 октомври 2012 година. Народната банка е правно лице со административна, финансиска и управувачка самостојност и е овластена за постигнување на целите и за извршување на задачите утврдени со закон.

Според Законот за Народната банка, основната цел на Народната банка е постигнување и одржување на ценовната стабилност. Друга цел, којашто е подредена на основната цел, е да придонесува кон одржување стабилен и конкурентен пазарно ориентиран финансиски систем. Трета цел на Народната банка е поддржување на општата економска политика, без да се загрози остварувањето на нејзината основна цел и во согласност со принципот на отворена пазарна економија со слободна конкуренција.

Народната банка го информира Собранието на Република Македонија и јавноста за монетарната политика најмалку двапати годишно. Во рок од четири месеци по завршувањето на годината, Народната банка поднесува и објавува еден или повеќе извештаи до Собранието на Република Македонија и до министерот за финансии, одобрени од Советот на Народната банка во врска со состојбите во економијата за време на финансиската година којашто завршила, како и за перспективите за економијата за следната година, со посебен осврт кон целите на политиките на Народната банка и состојбата на банкарскиот систем на Република Македонија. Народната банка ги доставува годишните финансиски извештаи, одобрени од Советот на Народната банка и потврдени од независен надворешен ревизор, до министерот за финансии, до Собранието на Република Македонија, до претседателот на Република Македонија и до претседателот на Владата на Република Македонија.

Капиталот на Народната банка е во сопственост на Република Македонија и тој не може да се пренесува или да е предмет на какво било оптоварување. Нето-добивката или загубата на Народната банка се утврдува во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување. Финансискиот резултат за распределба се утврдува кога од нето-добивката се одзема вкупниот износ на нереализирани ревалоризациони приходи (овој износ во целост се пренесува на сметките на ревалоризациони резерви) и се додава износот на реализираните приходи во годината за коишто биле издвоени ревалоризациони резерви во минати периоди (овој износ се одзема од сметките на ревалоризациони резерви). Нереализираните ревалоризациони расходи се покриваат од соодветните сметки за ревалоризациони резерви сè додека салдото на овие сметки не се сведе на нула, а потоа од добивката остварена во тековната година, од сметката за општа резерва и од капиталот.

1. Општи информации (продолжува)

Финансискиот резултат за распределба се распределува во општи резерви и во Буџетот на Република Македонија и тоа: 70% во општите резерви до постигнувањето на нивото на основниот капитал пропишан со Законот, односно 15% во општите резерви по постигнувањето на нивото на основниот капитал пропишан со Законот. Остатокот е приход за Буџетот на Република Македонија. Доколку Народната банка оствари негативен резултат за распределба, тој се покрива прво од сметката за општи резерви, а потоа од капиталот. Ако вредноста на активата на Народната банка е пониска од збирот на нејзините обврски и капиталот, кусокот на капитал ќе го покрие државата или во пари или во преносливи должнички хартии од вредност со одреден рок на достасување коишто се издадени по пазарни каматни стапки што преовладуваат во Република Македонија.

Орган на управување на Народната банка е Советот на Народната банка. Вкупниот број вработени на 31 декември 2013 година е 438 (31 декември 2012 година: 437).

Финансиските извештаи се усвоени од Советот на Народната банка на Република Македонија на 27 февруари 2014 година и се потпишани во негово име од страна на претседавачот на Советот на Народната банка:

Димитар Богов,
претседавач на Советот на Народната банка

2. Преглед на значајните сметководствени политики

Основните сметководствени политики применети при изготвувањето на овие финансиски извештаи се прикажани подолу.

A Основа за подготовка на финансиските извештаи

Финансиските извештаи се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), коишто ги вклучуваат и стандардите и толкувањата одобрени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС) и толкувањата издадени од Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ).

Финансиските извештаи се изготвени според принципот на набавна вредност како основа за мерење, освен за определени средства и обврски коишто се мерат според објективната вредност.

a) Усвојување нови или ревидирани стандарди и толкувања

Во 2013 година стапија во сила одредени нови МСФИ коишто се однесуваат и на финансиските извештаи на Народната банка. Подолу во текстот се дадени новите и изменетите стандарди или толкувања, коишто се или би можеле да бидат релевантни за работењето на Народната банка и нивното влијание врз сметководствените политики.

Народната банка изврши примена на **измените на МСС 1 „Презентацијата на ставки од Останатата сеопфатна добивка“ (Измени на МСС 1)** во финансиските извештаи за годината што заврши на 31 декември 2012. Измените на МСС 1 стапуваат во сила за годишните периоди коишто почнуваат на или по 1 јули 2012 година и бараат да се групираат ставките презентирани во останата сеопфатна добивка како ставки коишто, во согласност со останатите МСФИ, нема да бидат рекласификувани последователно во добивки и загуби и ставки коишто ќе бидат рекласификувани последователно во добивки и загуби кога одредени услови ќе бидат исполнети.

МСФИ 13 „Мерење на објективна вредност“ (МСФИ 13) - МСФИ 13 ја појаснува дефиницијата за објективна вредност и дава соодветно упатство и подобрени обелоденувања за мерењето на објективната вредност. МСФИ 13 нема влијание на тоа кои ставки треба да се мерат по објективна вредност. Делокругот на МСФИ 13 е опсежен и се применува на финансиските и на нефинансиските ставки за кои други МСФИ бараат или дозволуваат мерење на објективната вредност или обелоденувања за мерењето на објективната вредност. МСФИ 13 е применлив проспективно за годишни периоди кои почнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Неговите барања за обелоденување не треба да се применуваат на споредбените информации во првата година од примената. Народна банка ги вклучи, како споредбена информација обелоденувањата на МСФИ 13 коишто претходно се бараа во МСФИ 7 (Финансиски инструменти: Обелоденувања). Народната банка го примени МСФИ 13 за прв пат во тековната година.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

A Основа за подготовка на финансиските извештаи (продолжува)

a) Усвојување нови или ревидирани стандарди и толкувања (продолжува)

Измена на МСФИ 7 „Финансиски инструменти: Обелоденувања за пребивање на финансиски средства и финансиски обврски“ - Измените на МСФИ 7 внесоа одредени квалитативни и квантитативни обелоденувања коишто се однесуваат на бруто и нето-износите на признаените финансиски инструменти коишто се: (а) нетирани во извештајот за финансиската состојба и (б) финансиски средства и обврски коишто во извештајот за финансиската состојба се прикажани на бруто-основа, но коишто согласно со договорните услови може да се порамнат на нето-основа. Измените стапија во сила за годишните периоди коишто почнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Примената на оваа измена нема материјално значајно влијание врз финансиските извештаи на Народната банка.

Годишните подобрувања 2009-2011 внесоа мали измени во голем број МСФИ. Овие годишни подобрувања стапија во сила за финансиските извештаи за периодите коишто почнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Измените што се однесуваат на Народната банка се: појаснување на барањата за почетен извештај за финансиската состојба и појаснување на барањата за споредбени информации коишто ги надминуваат минималните барања.

Овие измени немаат материјално значајно влијание врз финансиските извештаи на Народната банка.

б) Нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди коишто сè уште не се во сила и не се применети пред датумот на стапување во сила од страна на Народната банка

На датумот на одобрување на овие финансиски извештаи, одредени нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди се издадени од страна на ОМСС, но сè уште не се во сила и не се применети од страна на Народната банка пред датумот на стапување во сила. Народната банка очекува дека ќе ги примени сите релевантни објави во сметководствените политики во првиот период што почнува по датумот на стапување во сила на објавата. Подолу се презентирани подетално информациите за новите стандарди, измени и толкувања релевантни за финансиските извештаи на Народната банка.

Измените на МСС 32 „Пребивање на финансиските средства и финансиските обврски“ (измени на МСС 32) вклучуваат измени на Упатството за примена за да се појаснат неконзистентностите во примената на МСС 32 за критериумот за пребивање на финансиските средства и финансиските обврски. Дополнувањето на Упатството за примена на МСС 32 вклучува појаснување за значењето на „законска обврска за нетирање“ и

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

A Основа за подготовка на финансиските извештаи (продолжува)

б) *Нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди коишто сè уште не се во сила и не се применети пред датумот на стапување во сила од страна на Народната банка (продолжува)*

појаснување дека одредени системи на порамнување на бруто-основа може да се сметаат како системи за порамнување на нето-основа. Измените на МСС 32 стапуваат во сила за годишните периоди коишто почнуваат на или по 1 јануари 2014 година и ќе се применуваат ретроспективно. Народната банка го разгледува влијанието на овие измени врз финансиските извештаи за идните периоди.

МСФИ 9 „Финансиски инструменти“ (МСФИ 9) - ОМСС има за цел целосно да го замени МСС 39 Финансиски инструменти: Признавање и мерење со МСФИ 9. До денес, се издадени поглавјата коишто се однесуваат на признавање, класифицирање, мерење и депризнавање на финансиските средства и обврски и дел од поглавјето за сметководството за заштита од ризик (хеџинг). Поглавјето коешто се однесува на методологијата за оштетување сè уште е во процес на развој. ОМСС реши повторно да го одложи почетокот на примената на МСФИ 9 сè додека не се завршат и останатите поглавја. Народната банка го разгледува влијанието на овој нов стандард врз финансиските извештаи. Народната банка не очекува да изврши примена на МСФИ 9 сè додека не се комплетира и не се оцени неговото целосно влијание.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

Б Трансакции во странска валута

Функционална и известувачка валута

Ставките коишто се вклучени во финансиските извештаи се прикажани во валутата на примарното економско окружување во кое делува Народната банка (функционална валута). Финансиските извештаи се прикажани во МКД, којашто е функционална и известувачка валута на Народната банка, искажани во илјади денари.

Трансакции и состојби

Средствата и обврските деноминирани во странска валута се искажуваат во МКД според средниот девизен курс на денот на составувањето на Извештајот за финансиската состојба. Трансакциите коишто се извршени во странска валута се изразуваат во МКД по девизниот курс на денот на трансакцијата.

Сите разлики од промените на девизните курсеви се признаени во билансот на успех.

Среден девизен курс:	31 декември 2013	31 декември 2012
	МКД	МКД
УСД	44,6284	46,6510
ЕУР	61,5113	61,5000
СПВ	68,6089	71,8522

В Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нивната нето-вредност се прикажува во Извештајот за финансиската состојба на нето-основа, доколку се исполнети одредени услови предвидени со соодветен стандард за нетирање и можност за прикажување или порамнување на трансакциите на нето-основа.

Г Репо-трансакции

Продадените хартии од вредност што се предмет на повторно купување (репо-трансакции) се прекласификувани во финансиските извештаи како средства коишто се дадени под закуп кога преносителот, според договорот, има право или намера да ги продаде или повторно да ги заложи како обезбедување. Обврските врз основа на репо-трансакции се вклучени во обврски врз основа на девизни репо-трансакции. Побарувањата врз основа на купените хартии од вредност коишто се предмет на повторна продажба (обратни репо-трансакции) се вклучени во побарувањата врз основа на девизни репо-трансакции и кредити дадени на банките.

Разликата помеѓу продажната и куповната цена претставува камата и е пресметана за целокупното времетраење на договорот со примена на методот на ефективна каматна стапка. Хартиите од вредност коишто се предмет на заем се прикажани во финансиските извештаи.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
Г Репо-транзакции (продолжува)

Хартиите од вредност коишто се позајмени и оние што се примени како обезбедување за обратни транзакции не се признаваат во финансиските извештаи, освен доколку не се продадени на трети лица, а во тој случај набавките и продажбите се прикажани како добивка или загуба и се вклучени во приходите од работењето. Обврската за враќање на хартиите од вредност се прикажува по објективната вредност како обврска од редовното работење. Репо-транзакциите се прикажани по амортизираната набавна вредност исто како и кредитите дадени на банките (види белешка 2Ж), намалени за исправката (види белешка 2С).

Д Депозити во банките

Депозитите во банките се прикажани по амортизираната набавна вредност исто како и кредитите дадени на банките (види белешка 2Ж), намалени за исправката (види белешка 2С).

Ѓ Монетарно злато

Монетарното злато го сочинуваат златните депозити во кореспондентни банки и залихата на златни прачки изработени по меѓународните стандарди коишто се чуваат во трезорот на Народната банка. Монетарното злато е дел од девизните резерви. Златото се мери во единица мерка фина унца злато.

Монетарното злато е класификувано како финансиско средство според објективната вредност преку билансот на успех определено како такво при почетното признавање и се мери по објективната вредност. Објективната вредност на монетарното злато е поврзана со цената на златото и е пресметана врз основа на претпладневната пазарна цена за 1 фина унца злато на Лондонската берза за злато, изразена во САД-долари, деноминирана во МКД по тековниот девизен курс на МКД во однос на САД-доларот на датумот на финансиските извештаи.

Реализираните и нереализираните добивки и загуби од ревалоризацијата на златото на крајот на пресметковниот период коишто произлегуваат од промените во пазарната цена на златото и промената на курсот на денарот во однос на САД-доларот, се вклучуваат во билансот на успех. Каматата од монетарното злато е вклучена во приходите од камати.

Е Пари и парични средства

За целите на Извештајот за паричните текови, парите и паричните средства ги вклучуваат износите со рок на достасување пократок од 90 дена од датумот на стекнување, вклучувајќи ги девизните депозити без ограничените депозити, девизите во трезорот на Народната банка и средства во СПВ на посебната сметка кај ММФ.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
Ж Финансиски средства

Народната банка ги класификува финансиските средства како: финансиски средства според објективната вредност преку билансот на успех, кредити и побарувања, средства коишто се чуваат до достасување и средства расположливи за продажба. Народната банка ја одредува класификацијата на финансиските средства при почетното признавање.

Сите финансиски средства, освен оние коишто се мерат по објективната вредност преку билансот на успех, почетно се признаваат според нивната објективна вредност, вклучувајќи ги и трошоците за набавка.

Финансиските средства коишто се мерат според објективната вредност преку билансот на успех се признаваат по нивната објективна вредност, а трошоците за набавка се признаваат во билансот на успех во моментот на нивното настанување.

Финансиски средства коишто се мерат според објективната вредност преку билансот на успех

Оваа категорија има две поткатегории: финансиски средства коишто се чуваат за тргување и оние коишто се класификуваат според објективната вредност преку билансот на успех во моментот на нивното стекнување. Финансиските средства се класификувани во оваа категорија ако се стекнати главно заради продажба на краток рок, или ако се класификуваат како такви од раководството.

Финансиските средства се класификуваат како средства коишто се чуваат за тргување ако се стекнати главно заради продавање или откуп на краток рок и за кои постои модел за остварување добивка на краток рок. Единствено странските должнички хартии од вредност се финансиски средства коишто се класификувани за тргување. Хартиите од вредност за тргување се вреднуваат по објективната вредност и промените во објективната вредност се признаени во билансот на успех.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се недериватни финансиски средства, со фиксни или предвидливи плаќања и не се котирани на активните пазари. Тие произлегуваат од активностите каде што Народната банка обезбедува пари на должник без намера за тргување.

Кредитите се признаваат кога паричните средства му се одобрени на должникот и се прикажани по амортизираната набавна вредност со користење на принципот на ефективна каматна стапка. Ефективните странски пари, депозитите во странска валута, специјалните права на влечење, побарувањата од државата за односи со ММФ, побарувањата од банките и другите побарувања се класификувани како кредити и побарувања.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
Ж Финансиски средства (продолжува)

Хартии од вредност што се чуваат до достасување

Хартиите од вредност што се чуваат до достасување се недериватни финансиски средства со фиксни или одредени периоди на отплата и со фиксен период на достасаност, коишто Народната банка има намера и можност да ги чува до периодот на достасување.

Хартиите од вредност што се чуваат до достасување се признаваат по амортизираната набавна вредност со користење на принципот на ефективна каматна стапка.

Доколку Народната банка продаде или прекласификува значителен износ од средствата што се чуваат до достасување пред датумот на достасување, во тој случај класификацијата на целата категорија ќе се доведе во прашање и ќе се прекласификува како категорија „расположливи за продажба“.

Хартии од вредност расположливи за продажба

Хартиите од вредност расположливи за продажба се оние финансиски средства коишто Народната банка има намера да ги чува на неодреден период и коишто може да се продадат поради ликвидносни потреби.

Хартиите од вредност расположливи за продажба се мерат последователно по објективната вредност. Објективната вредност на инвестициите коишто котираат на активните пазари се засноваат врз котираните цени. Во случаите каде што нема активен пазар за должничките инструменти, Народната банка пресметува објективна вредност, користејќи техники на вреднување. Некотирачките сопственички акции чијашто објективна вредност не може да биде реално утврдена се прикажуваат по набавната вредност, намалена за исправката на вредноста.

Нереализираните добивки и загуби се искажуваат како посебна компонента на останатата сеопфатна добивка до моментот на отуѓување на вложувањето или вршењето исправка на вредноста. При отуѓувањето или намалувањето на вредноста, збирните добивки или загуби искажани во останатата сеопфатна добивка се вклучуваат во билансот на успех за периодот на кој се однесуваат.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
3. Објективна вредност

За вложувањата во финансиски инструменти со кои се тргува на финансиските пазари, објективната вредност се одредува преку котираните пазарни цени.

За вложувањата коишто не котираат, објективната вредност се одредува преку пазарните цени на сличните вложувања, или се заснова врз дисконтираните очекувани парични текови.

S Исправка на вредноста и ненаплатливост на финансиските средства

Средства евидентирани според амортизираната набавна вредност

На датумот на кој се сочинува Извештајот за финансиската состојба се врши процена со цел да се утврди дали постои објективен доказ дека вредноста на одредено финансиско средство е намалена. Финансиското средство е оштетено и исправката на вредноста се пресметува ако, и само ако, постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани коишто се случуваат по првичното признавање на средството (настан што предизвикува загуба) и тој настан (или настани) што предизвикува загуба влијае врз проценетите идни парични текови од финансиското средство, коишто може објективно да се проценат.

Проценетите идни парични текови треба да ги прикажат и да бидат во согласност со промените на достапните податоци од период во период. Методологијата и процената на идните парични текови се ревидираат на редовна основа од страна на Народната банка за да се намалат разликите помеѓу проценетите и фактички настанатите загуби.

Доколку, во последователниот период, износот на исправката на вредноста се намали и тоа може објективно да се поврзе со настан што се случил по намалувањето на вредноста (како што е подобрувањето на кредитната способност на должникот), намалувањето на вредноста на финансиското средство треба да биде анулирано преку коригирање на сметката за исправка на вредноста. Износот на анулирањето се вклучува во нето-добивката или загубата за периодот.

Кога побарувањето е ненаплатливо, тоа се отпишува, а издвоениот износ на исправка на вредноста се ослободува. Таквите побарувања се отпишуваат откако сите потребни процедури се завршени и износот на загубата е одреден. Идните наплати на претходно отпишаните побарувања ја намалуваат вредноста на исправката на вредност за покривање загуби во билансот на успех или се признаваат како останати оперативни приходи.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
S Исправка на вредноста и ненаплатливост на финансиските средства (продолжува)

Средства расположливи за продажба

На датумот на кој се сочинува Извештајот за финансиската состојба Народната банка врши процена за да се утврди дали постои објективен доказ дека е намалена вредноста на одредено финансиско средство или на група финансиски средства. За вложувањата во сопственички инструменти класификувани како расположливи за продажба, значителното или пролонгираното намалување на објективната вредност на вложувањето под неговата набавна вредност се смета како објективен доказ за оштетувањето. Во тој случај, збирната загуба измерена како разлика помеѓу тековната објективна вредност и набавната вредност, намалена за исправката на истото побарување призната во минати периоди, се анулира од останатата сеопфатна добивка и се признава во билансот на успех. Доколку во последователниот период објективната вредност на должничките инструменти се зголеми и тоа може објективно да се поврзе со настан што се случил по намалувањето на вредноста, намалувањето на вредноста треба да биде анулирано во билансот на успех. Исправката на вредноста за сопственичките вложувања, призната во билансот на успех, последователно не се анулира низ билансот на успех, а секое последователно зголемување на објективната вредност се признава како останата сеопфатна добивка.

И Сметководство на датумот на тргување и порамнување

Сите редовни набавки и продажби на финансиски средства се признаваат на датумот на порамнување, односно на датумот на кој средството е добиено или предадено на друго лице. Редовните набавки или продажби се набавки или продажби на финансиски средства коишто бараат испорака на средствата во даден рок, што е главно утврден по пат на правна рамка или конвенција на пазарот.

Ј Недвижности и опрема

Сите ставки на недвижности и опрема, освен уметничките слики, се признаваат по нивната набавна вредност намалени за акумулираната депрецијација и загубите поради оштетување. Инвестициите во тек се прикажани по набавната вредност на нивната подготовка вклучувајќи ги трошоците за трети лица. Не се пресметува депрецијација во текот на инвестицијата. По завршувањето на изведбата, сите акумулирани трошоци се префрлени на соодветните недвижности и опрема и се предмет на соодветната стапка на депрецијација. Добивките и загубите при расходувањето на недвижностите и опремата се прикажани во билансот на успех.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
Ј Недвижности и опрема (продолжува)

Уметничките дела, се признаваат по нивната објективна вредност. Промените во објективната вредност се признаваат во останатата сеопфатна добивка во ревалоризациони резерви за уметнички дела.

Депрецијација се пресметува на сите средства, освен на инвестициите во тек, со примена на праволинискиот метод, врз база на проценетиот корисен век на имотот и опремата, како што е прикажано подолу:

Корисен век на употреба 2013 година	
Градежни објекти	5 до 50 години
Опрема	3 до 10 години
Транспортни средства	5 до 6 години
Канцелариски мебел	5 до 10 години

Корисниот век на употреба на недвижностите и опремата се ревидира и се приспособува најмалку еднаш годишно, односно доколку се оцени како неопходно и се применува во иднина. Земјиштето, уметничките слики, нумизматичките монети и библиотечниот фонд не се предмет на депрецијација.

К Нематеријални средства

Нематеријалните средства се состојат од компјутерски софтвер и лиценци. Средството е прикажано по вредноста по која е набавено и се амортизира според праволинискиот метод за проценетиот животен век, којшто изнесува од три до пет години.

Л Загуби поради оштетување на нефинансиските средства

Средствата коишто имаат неограничен животен век не се предмет на депрецијација и на амортизација и се тестираат за оштетување на годишна основа. Средствата коишто се предмет на депрецијација и амортизација се ревидираат за оштетувањето тогаш кога одредени настани или промени укажуваат на тоа дека книговодствената вредност не е соодветна. Загубата поради оштетување е еднаква на износот за кој книговодствената вредност на средството ја надминува неговата надоместлива вредност. Надоместливата вредност е поголемиот износ помеѓу објективната вредност на средството намалена за трошоците за продажба и вредноста на средството во употреба. При оценка на оштетувањето на средствата, тие се групирани од најниско ниво според способноста да создаваат парични текови (единици за создавање парични текови). Сите нефинансиски средства, освен гудвилот, за кои била призната загуба поради оштетување, се предмет на анализа за да се утврди дали постои можност за анулирање на загубата поради оштетување на датумот на известувањето.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
Љ Пригодни ковани пари

Пригодните ковани пари не се платежно средство и вообичаено содржат уметничка или колекционерска вредност и следствено, се продаваат по цена повисока од вредноста на металот од кој се изработени. Народната банка произведува пригодни ковани пари за одбележување значајни настани, врз основа на одлука на Владата на Република Македонија. Пригодните ковани пари се вреднуваат по нивната продажна цена, донесена од Советот на Народната банка.

Приходите од продажбата на пригодни ковани пари се признаваат доколку е веројатно дека Народната банка ќе има идна економска корист од нив и доколку оваа корист може веродостојно да се мери.

М Доверителски активности

Народната банка има улога на доверител во доверителски активности коишто се јавуваат како резултат на чување или пласирање средства во име и за сметка на државата. Приходот што настанува врз овие основи е изземен од овие финансиски извештаи и средствата се прикажани на нето-основа.

Н Банкноти и ковани пари во оптек

Банкнотите и кованите пари во оптек емитирани од страна на Народната банка се прикажани во Извештајот за финансиската состојба како обврска во корист на имателот, изразена во номинална вредност. Кога банкнотите и кованите пари се повлекуваат од оптек, се зголемува обврската за депозитни пари, а се намалува обврската во корист на имателот за готови пари.

Њ Краткорочни хартии од вредност

Краткорочните хартии од вредност (благајнички записи) се издаваат исклучиво во домашна валута со период на достасување од 28 дена и 35 дена. Краткорочните хартии од вредност (благајнички записи), издадени од страна на Народната банка за остварување на целите на монетарната политика, се евидентираат според дисконтираната вредност, одразувајќи ги износите што ги платиле банките за да ги добијат. Каматата се пресметува и се евидентира како што достасува. Благајничките записи на Народната банка првично се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се мерат по амортизираната набавна вредност.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
О Депозити

Депозитите се признаваат почетно по нивната објективна вредност. Депозитите се мерат последователно по амортизираната набавна вредност. Во депозитите се вклучени: депозитите на банките, расположливите депозити на банките, задолжителната резерва на банките во девизи и задолжителната резерва на штедилниците во денари, други депозити на банките и штедилниците, депозитите на државата, ограничените депозити и останатите депозити.

П Посебни резерви

Посебните резерви се признаваат кога Народната банка има сегашна правна или конструктивна обврска, којашто е настаната како резултат на минати настани и за која е веројатно дека ќе настане одлив на средства за да се намири таа обврска и постои можност за проценување на износот на обврската.

Р Заеми

Заемот се признава кога ќе настане, според објективната вредност, нето од трансакциските трошоци. Последователно по првичното признавање, каматоносните заеми се мерат по амортизираната набавна вредност. Доколку долгот се намири пред неговото достасување, која било разлика помеѓу отплатениот износ и сметководствената вредност се прикажува во билансот на успех.

С Признавање на приходите и расходите

Приходи и расходи од камати

Приходите и расходите од камати се прикажани во билансот на успех за сите каматоносни инструменти, освен за каматата од хартии од вредност за тргување, на пресметковна основа, со користење на методот на ефективна каматна стапка.

Приходи од дивиденди

Дивидендите коишто произлегуваат од сопственичките вложувања класификувани како расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех, кога ќе се утврди правото да се прими плаќањето.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
С Признавање на приходите и расходите (продолжува)

Провизии и останати приходи и расходи

Приходите од провизии и надоместоци и другите видови приходи се признаваат во моментот кога се настанати.

Расходите од провизии и надоместоци и други видови расходи се признаваат на пресметковна основа.

Нето-приходи од хартии од вредност за тргување

Нето-приходите од хартиите од вредност за тргување ги вклучуваат пресметаните камати од купонски хартии од вредност, реализираните добивки и загуби како резултат на продажби и нереализираните позитивни и негативни промени во објективната вредност на хартиите од вредност за тргување (по принципот „хартија по хартија“).

Т Нереализирани курсни и ценовни промени

Нереализираните курсни и ценовни промени се резултат на усогласувањето на вредноста на средствата и обврските деноминирани во странска валута со вредноста на курсот на денарот и промените во пазарната цена на денот на известувањето.

Ќ Користи за вработените

Придонес за пензиско осигурување - план за дефинирани придонеси

Обврските за дефинирани придонеси за пензиско осигурување во пензискиот систем на Република Македонија се признаваат како трошок во билансот на успех за периодот кога настанува обврската.

Други долгорочни користи за вработените

Другите долгорочни користи за вработените ги опфаќаат отпремнината при заминување во пензија и правото на јубилејни награди на вработените коишто работеле кај работодавачот 10, 20, 30 односно 40 години. Овие користи се во согласност со Законот за работни односи и со Колективниот договор на Народната банка.

Обврската за долгорочни користи за вработените, освен придонесите за пензиско осигурување, е еднаква на износот на идните користи коишто ги остваруваат вработените врз основа на нивниот труд во тековниот и во минатите периоди, дисконтиран до неговата сегашна вредност со примена на просечна каматна стапка којашто преовладува на пазарот на хартии од вредност за петгодишните обврзници (2012 година: петгодишни обврзници) издадени од Република Македонија.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
У Даноци

Согласно со важечките законски прописи за данокот на добивка, Народната банка е ослободена од данок на добивка.

Согласно со важечките законски прописи за даноците на имот, Народната банка е ослободена од плаќање данок на имот.

Народната банка има обврска да пресметува задржан данок на доход за услугите примени од странски правни лица согласно со измените на Законот за данок на добивка од 31 декември 2005 година.

Ф Известување по сегменти

Активностите на Народната банка формираат еден оперативен сегмент и се извршуваат на едно географско подрачје, Македонија. Народната банка има значителен износ на финансиски средства и финансиски обврски, како дел од активностите за управување со девизните резерви и операциите на домашниот пазар. Овие активности не формираат поодделни оперативни сегменти.

3. Управување со финансискиот ризик

Извештајот за финансиската состојба на Народната банка главно се состои од финансиски инструменти. Овие инструменти ја изложуваат Народната банка на ризици, вклучувајќи го кредитниот ризик, пазарниот ризик, ризикот од курсни разлики, ризикот од каматните стапки и ризикот на ликвидност.

А Кредитен ризик

Кредитниот ризик е ризик од намалување на вредноста на финансиските средства како резултат на намалување на кредитниот рејтинг на договорната финансиска институција или комерцијална банка каде што се чуваат девизните резерви и останатите финансиски средства, или на издавачот на инструментот во којшто се пласираат девизните резерви.

Во рамки на управувањето со девизните резерви, усвоените упатства за управување со кредитниот ризик се во согласност со Политиката за управување со девизните резерви на Народната банка. Девизните средства се пласираат во инструменти издадени од влади и централни банки од земјите-членки на ОЕЦД и земјите-членки на Европската Унија, меѓународни финансиски институции и комерцијални банки резиденти од земјите-членки на ОЕЦД и земјите-членки на Европската Унија, со долгорочен кредитен рејтинг од минимум А-/А3 или еквивалентен на нив, доделен од неколку меѓународни реномирани агенции за рејтинг. Најмал рејтинг за инвестирање е определен за финансиските институции за трансакции што се порамнуваат по принципот „испорака наспроти плаќање“ и за одредени трансакции поврзани со платниот промет.

Народната банка управува со кредитниот ризик преку диверзификација на вложувањата. Во однос на ова, се утврдени квантитативни лимити за вложувањата по индивидуални земји и финансиски институции. Покрај ова, се определува и максимален износ на пласираните средства во видови на хартии од вредност и обем на емитирани серии од хартии од вредност.

Следењето на изложеноста на девизните средства на кредитниот ризик се врши на дневна основа.

Договорните страни на Народната банка се поделени врз основа на рејтинг-скала, којашто е прикажана подолу. Целта на рејтинг-скалата е да ги класификува договорните страни и издавачите на обврзници според кредитната способност. Кредитната способност на договорните страни и издавачите на обврзници се темели врз основа на долгорочен рејтинг утврден од страна на агенциите за кредитен рејтинг. Долгорочните кредитни рејтинзи на странските банки се процени и мислења за способноста на банката за ажурна отплата на депозитните обврски во странска и/или домашна валута. Кредитните рејтинзи на издавачите се процени и мислења за способноста на издавачите за исполнување на финансиските обврски и договори.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****А Кредитен ризик (продолжува)**

Споредбена рејтинг-скала	Долгорочен кредитен рејтинг: „Стандард и Пурс“ или еквивалентен на нив
Инвестициска оцена	AAA, AA+, AA, AA-, A+, A, A-, BBB+, BBB, BBB-
Неинвестициска оцена	BB+, BB, BB-, B+, B, B-, или понизок

Големината и изложеноста на Народната банка на кредитен ризик може директно да се увиди од Извештајот за финансиската состојба и од белешките кон Извештајот за финансиската состојба коишто ги опишуваат финансиските средства.

Следнава табела ја прикажува максималната изложеност на кредитниот ризик по видови средства:

СРЕДСТВА	2013	2012
Депозити во странска валута		
- Тековни сметки	10.472.874	25.913.801
Странски хартии од вредност	100.157.657	91.809.082
Златни депозити	11.701.050	16.942.819
Специјални права на влечење	204.253	75.050
Девизни средства	122.535.834	134.740.752
Побарувања врз основа на девизни репо-транзакции	-	8.367.713
Побарувања од државата за односи со ММФ	18.042.791	18.894.805
Хартии од вредност на државата	857.155	831.129
Побарувања од државата	18.899.946	19.725.934
Побарувања од банките	15.912	2.717.031
Побарувања од работењето	27.754	28.096
На 31 декември	141.479.446	165.579.526

Управувањето со кредитниот ризик се врши со определување финансиска институција - комерцијална банка или издавач на хартии од вредност и определување квантитативни лимити врз основа на критериумите утврдени од страна на гувернерот на Народната банка.

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

А Кредитен ризик (продолжува)

Финансиските средства прикажани како побарувања врз основа на девизни репо-трансакции се во целост покриени со обезбедување. Другите финансиски средства прикажани во табелата погоре не се покриени со обезбедување.

Во следната табела е прикажана анализата на финансиските средства со состојба на 31 декември 2013 коишто не се ниту достасани, ниту коригирани за исправката на вредноста, анализирани врз основа на рејтинзите одредени од страна на агенцијата за рејтинг „Стандард и Пурс“ или еквивалентни на нив:

Рејтинг	Златни депозити	Депозити во странска валута	Странски хартии од вредност	Специјалн и права на влечење	Побарувања од државата	Побарувања од банките	Побарувања од работењето	Вкупно
AAA	272.436	6.489.192	48.678.734	-	-	-	-	55.440.362
AA+	-	2.949.545	16.223.177	-	-	-	-	19.172.722
AA	-	868.532	26.664.149	-	-	-	-	27.532.681
AA-	2.150.293	36.698	8.554.720	-	-	-	-	10.741.711
A	5.911.546	85.408	-	-	-	-	-	5.996.954
A+	2.682.002	3.763	-	-	-	-	-	2.685.765
A-	-	39.040	-	-	-	-	-	39.040
МИ ¹	684.773	696	36.877	204.253	-	-	-	926.599
ББ- ²	-	-	-	-	18.899.946	-	-	18.899.946
Неран-гирани	-	-	-	-	-	15.912	27.754	43.666
Вкупно	11.701.050	10.472.874	100.157.657	204.253	18.899.946	15.912	27.754	141.479.446

Следнава табела ја прикажува анализата на финансиските средства со состојба на 31 декември 2012 коишто не се ниту достасани, ниту коригирани за исправката на вредноста, анализирани врз основа на рејтинзите одредени од страна на агенцијата за рејтинг „Стандард и Пурс“ или еквивалентни на нив:

¹ Меѓународни институции

² Рејтинг на Република Македонија

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****А Кредитен ризик (продолжува)**

Рејтинг	Златни депозити	Депозити во странска валута	Странски хартии од вредност	Специјални и права на влечење	Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции	Побарувања од државата	Побарувања од банките	Побарувања од работењето	Вкупно
AAA	1.170.706	22.935.600	56.743.780	-	-	-	-	-	80.850.086
AA+	-	2.603.083	34.077.008	-	-	-	-	-	36.680.091
AA	-	22.942	-	-	-	-	-	-	22.942
AA-	3.112.296	273.138	949.673	-	-	-	-	-	4.335.107
A	-	30.263	-	-	5.447.084	-	-	-	5.477.347
A+	11.668.470	41.153	-	-	2.920.629	-	-	-	14.630.252
A-	-	6.133	-	-	-	-	-	-	6.133
МИ ³	991.347	1.489	38.621	75.050	-	-	-	-	1.106.507
ББ ⁴	-	-	-	-	-	19.725.934	-	-	19.725.934
Неран-гирани	-	-	-	-	-	-	2.717.031	28.096	2.745.127
Вкупно	16.942.819	25.913.801	91.809.082	75.050	8.367.713	19.725.934	2.717.031	28.096	165.579.526

Финансиските средства коишто се коригирани поединечно за исправката на вредноста се прикажани во категориите други побарувања (белешка 26) и побарувања од работењето (белешка 30).

Концентрација на ризиците на финансиските средства со изложеност на кредитен ризик

Табелата што следи ја прикажува кредитната изложеност на средствата на Народната банка по сметководствената вредност, класификувана според географски региони на 31 декември 2013 година. За потребите на оваа табела, Народната банка ја класификува изложеноста на региони според земјата од којашто доаѓаат договорните страни:

³ Меѓународни институции

⁴ Рејтинг на Република Македонија

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****А Кредитен ризик (продолжува)****Концентрација на ризиците на финансиските средства со изложеност на кредитен ризик (продолжува)**

	Земји-членки на ЕУ	Европски земји коишто не се членки на ЕУ	Република Македонија	Останати земји-членки на ОЕЦД	Вкупно
Златни депозити	10.479.442	684.773	-	536.835	11.701.050
Депозити во странска валута	9.048.811	99.976	-	1.324.087	10.472.874
Странски хартии од вредност	89.110.988	1.496.258	-	9.550.411	100.157.657
Специјални права на влечење	-	-	-	204.253	204.253
Побарувања од државата	-	-	18.899.946	-	18.899.946
Побарувања од банките	-	-	15.912	-	15.912
Побарувања од работењето	-	-	27.754	-	27.754
31 декември 2013	108.639.241	2.281.007	18.943.612	11.615.586	141.479.446
31 декември 2012	124.481.053	1.145.765	22.471.061	17.481.647	165.579.526

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)**Б Пазарен ризик**

Народната банка ги следи и управува и со валутниот и со каматниот ризик, како основни пазарни ризици. Основната цел на Народната банка при управувањето со пазарните ризици е објаснета во белешката бр. 1. Валутниот ризик претставува ризик од намалување на вредноста на финансиските инструменти во странска валута поради промена на интервалутните односи на валутите. Каматниот ризик претставува ризик од намалување на вредноста на финансиските инструменти поради промена на пазарните цени на инструментите. Управувањето со пазарниот ризик се врши со поставување квантитативни лимити за изложеноста на девизните средства коишто може да бидат прифатливи за Народната банка и тие се следат на дневна основа.

За да го измери ефектот на пазарните ризици врз вредноста на девизните резерви, Народната банка го применува концептот на „вредност изложена на ризик“ - BAP (Value at Risk или VAR). BAP претставува статистичка методологија којашто ја проценува максималната промена на вредноста на девизните резерви поради промени на цените на финансиските инструменти и промена на девизниот курс и со одредено ниво на доверба за одреден временски период. Народната банка, при пресметката на VAR⁵, го користи нивото на доверба од 99% за временски интервал од десет дена. Флуктуациите на цените на инструментите и девизните курсеви се одредуваат според промените на цените во минатите периоди и девизните курсеви на инструментите и валутите што ги сочинуваат девизните резерви на крајот на месецот.

Во декември 2013 година, изложеноста на девизните резерви со кои управува Народната банка (вредност изложена на ризик), во поглед на флуктуациите на цените на инструментите и девизните курсеви во однос на еврото изнесува 1.279.641 илјада МКД (20.803.000 евра) или 1,04% од девизните резерви. Притоа, VAR од промената на девизниот курс (ја вклучува и промената на цената на златото) изнесува 1.267.052 илјади МКД (20.598.000 евра), а VAR од промената на цените на инструментите во кои се инвестирани девизните резерви изнесува 12.589 илјади МКД (205.000 евра).

	31 декември 2013	31 декември 2012
Валутен ризик	1.267.052	1.280.732
Каматен ризик	12.589	67.107
Вкупно VAR	1.279.641	1.347.839

⁵ Согласно со препораките од Базелската спогодба од 1999 година.

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

В Ризик од курсни разлики

Ризикот од курсни разлики претставува ризик од намалување на вредноста на финансиските средства и обврски како резултат на флукуациите на девизните курсеви на валутите и на монетарното злато.

Валутната структура на девизните резерви е условена од валутната структура на интервенциите за поддршка на курсот на денарот во однос на еврото и од валутната структура на обврските на Народната банка и на државата кон странство. Следствено, еврото е најзастапено во валутната структура на девизните резерви. Учеството на САД-доларот во валутната структура на девизните резерви се одредува врз основа на потребниот износ за исплаќање на обврските кон странство и според валутната структура на трговската размена со странство, деноминирани во САД-долари. Алокацијата на девизните резерви во останати валути е стратегиска цел на Народната банка заради зачувување на куповната моќ на девизните резерви и обезбедување соодветна профитабилност на долг рок. Имајќи го предвид „де факто“ фиксниот девизен курс на денарот во однос на еврото, изложеноста кон валутниот ризик на Народната банка кон еврото е минимална, за разлика од останатите валути, каде што изложеноста е присутна заради нивното флукуирање кон еврото, а со тоа и кон денарот.

Во табелите подолу се вклучени финансиските средства и обврски на Народната банка по нивната сегашна вредност со состојба на 31 декември 2013 година, односно 31 декември 2012 година, анализирани по валути.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****В Ризик од курсни разлики (продолжува)**

Состојба на 31.12.2013 година:

СРЕДСТВА

	ЕУР	УСД	СПВ	Останато	МКД	Вкупно
Девизни средства	85.066.507	24.388.623	241.130	12.947.159	-	122.643.419
Побарувања од државата	-	-	18.042.792	-	857.154	18.899.946
Членство во ММФ	-	-	4.888.021	-	-	4.888.021
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	15.912
Останати средства	13.227	12	782	10.081	31.475	55.577
Вкупно средства	85.079.734	24.388.635	23.172.725	12.957.240	904.541	146.502.875
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	-	-	-	-	25.045.404	25.045.404
Депозити на банки	-	-	-	-	19.455.577	19.455.577
Задолжителни резерви	12.231.548	-	-	-	22.655	12.254.203
Благајнички записи на Народната банка	-	-	-	-	25.465.544	25.465.544
Депозити на државата	13.147.020	18.628	-	46.635	17.859.215	31.071.498
Ограничени депозити	146.636	35.257	-	-	-	181.893
Обврски кон ММФ	-	-	22.930.812	-	-	22.930.812
Останати депозити	-	-	-	-	560.081	560.081
Останати обврски	380.575	19.906	782	39.469	274.645	715.377
Вкупно обврски	25.905.779	73.791	22.931.594	86.104	88.683.121	137.680.389
Нето финансиска состојба	59.173.955	24.314.844	241.131	12.871.136	(87.778.580)	8.822.486

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****В Ризик од курсни разлики (продолжува)**

Состојба на 31.12.2012 година:

СРЕДСТВА

	ЕУР	УСД	СПВ	Останато	МКД	Вкупно
Девизни средства	92.004.272	30.156.658	113.670	12.680.188	-	134.954.788
Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции	8.270.726	96.987	-	-	-	8.367.713
Побарувања од државата	-	-	18.894.805	-	831.129	19.725.934
Членство во ММФ	-	-	4.969.099	-	-	4.969.099
Побарувања од банките	-	-	-	-	2.717.031	2.717.031
Останати средства	361	92	537	10.225	32.550	43.765
Вкупно средства	100.275.359	30.253.737	23.978.111	12.690.413	3.580.710	170.778.330

ОБВРСКИ

Готови пари во оптек	-	-	-	-	23.979.250	23.979.250
Депозити на банки	1.660.500	-	-	-	20.583.193	22.243.693
Задолжителни резерви	13.032.944	-	-	-	21.022	13.053.966
Благајнички записи на Народната банка	-	-	-	-	25.975.784	25.975.784
Обврски врз основа на девизни репо-трансакции	9.593.405	96.987	-	-	-	9.690.392
Депозити на државата	10.594.576	322.448	-	61.768	21.166.638	32.145.430
Ограничени депозити	39.684	31.449	-	-	-	71.133
Обврски кон ММФ	-	-	23.863.904	-	-	23.863.904
Останати депозити	-	-	-	-	1.920.551	1.920.551
Останати обврски	348.171	19.840	537	38.807	251.833	659.188
Вкупно обврски	35.269.280	470.724	23.864.441	100.575	93.898.271	153.603.291
Нето финансиска состојба	65.006.079	29.783.013	113.670	12.589.838	(90.317.561)	17.175.039

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Г Каматен ризик

Народната банка е изложена на каматниот ризик како резултат на неусогласеноста на каматната структура на финансиските средства и обврски.

Основната цел на Народната банка, постигнувањето и одржувањето на ценовната стабилност, ѝ дава дискрециско право при водењето на монетарната политика да ги определува каматните стапки на монетарните инструменти. Од друга страна пак, Народната банка е изложена на каматен ризик при управувањето со девизните резерви, исклучиво поради влијанието на надворешните промени на финансиските пазари.

Позицијата на Народната банка во однос на чувствителноста на промените на каматните стапки, заснована врз моментот на повторно утврдување на каматната стапка на 31 декември 2013 година, односно 31 декември 2012 е прикажана во табелите подолу. Табелите ги вклучуваат финансиските инструменти на Народната банка по нивната сегашна вредност, категоризирани според пораниот датум од датумот на преоцена или датумот на достасување.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****Г Каматен ризик (продолжува)**

Состојба на 31.12.2013 година:

Каматоносни ставки

	До 1 месец или варијабилни стапки	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Некаматонос ни ставки	Вкупно
СРЕДСТВА							
Девизни средства	13.362.799	2.144.856	101.750.075	-	-	5.385.689	122.643.419
Побарувања од државата	-	-	-	-	857.155	18.042.791	18.899.946
Членство во ММФ	-	-	-	-	-	4.888.021	4.888.021
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	-	15.912
Останати средства	-	-	-	-	-	55.577	55.577
Вкупно средства	13.362.799	2.144.856	101.750.075	-	873.067	28.372.078	146.502.875
ОБВРСКИ							
Готови пари во оптек	-	-	-	-	-	25.045.404	25.045.404
Депозити на банки	18.963.343	-	-	-	-	492.234	19.455.577
Задолжителни резерви	12.253.476	-	-	-	-	727	12.254.203
Благајнички записи на Народната банка	25.419.675	-	-	-	-	45.869	25.465.544
Депозити на државата	29.476.225	-	-	-	-	1.595.273	31.071.498
Ограничени депозити	-	-	-	-	-	181.893	181.893
Обврски кон ММФ	-	-	-	-	-	22.930.812	22.930.812
Останати депозити	526.373	-	-	-	-	33.708	560.081
Останати обврски	-	-	-	-	-	715.377	715.377
Вкупно обврски	86.639.092	-	-	-	-	51.041.297	137.680.389
Вкупно каматен ризик	(73.276.293)	2.144.856	101.750.075	-	873.067	(22.669.219)	8.822.486

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****Г Каматен ризик (продолжува)**

Состојба на 31.12.2012 година:

Каматоносни ставки

	До 1 месец или варијабилни стапки	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Некаматонос ни ставки	Вкупно
СРЕДСТВА							
Девизни средства	25.988.851	-	3.105.112	96.678.513	-	9.182.312	134.954.788
Побарувања врз основа на девизни репо-транзакции	8.367.713	-	-	-	-	-	8.367.713
Побарувања од државата	-	-	-	-	831.129	18.894.805	19.725.934
Членство во ММФ	-	-	-	-	-	4.969.099	4.969.099
Побарувања од банките	2.700.000	-	-	-	15.912	1.119	2.717.031
Останати средства	-	-	-	-	-	43.765	43.765
Вкупно средства	37.056.564	-	3.105.112	96.678.513	847.041	33.091.100	170.778.330
ОБВРСКИ							
Готови пари во оптек	-	-	-	-	-	23.979.250	23.979.250
Депозити на банки	20.303.554	-	-	-	-	1.940.139	22.243.693
Задолжителни резерви	13.053.230	-	-	-	-	736	13.053.966
Благајнички записи на Народната банка	25.924.735	-	-	-	-	51.049	25.975.784
Обврски врз основа на девизни репо-транзакции	9.690.390	-	-	-	-	2	9.690.392
Депозити на државата	29.290.701	-	-	-	-	2.854.729	32.145.430
Ограничени депозити	-	-	-	-	-	71.133	71.133
Обврски кон ММФ	-	-	-	-	-	23.863.904	23.863.904
Останати депозити	487.856	-	-	-	-	1.432.695	1.920.551
Останати обврски	-	-	-	-	-	659.188	659.188
Вкупно обврски	98.750.466	-	-	-	-	54.852.825	153.603.291
Вкупно каматен ризик	(61.693.902)	-	3.105.112	96.678.513	847.041	(21.761.725)	17.175.039

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Д Ризик на ликвидност

Ризикот на ликвидност е ризик од недостаток на ликвидни средства за непречено одвивање на функциите на Народната банка. Основната цел на Народната банка при управувањето со ризикот на ликвидност е објаснета во белешката 1.

Одржување на ликвидноста се обезбедува со пласирање на девизните средства во краткорочни депозити и инвестирање во должнички хартии од вредност на длабок и ликвиден секундарен пазар. Народната банка управува со ризикот на ликвидност со определување и одржување на нивото и распонот на отстапувањата на ликвидносното портфолио на нивоа соодветни за спроведување на монетарната и девизната политика, како и навремени и редовни исплати за сметка на Владата на Република Македонија. Нивото и распонот на отстапувањето на ликвидносното портфолио во евра и долари се определува еднаш годишно со предвидување на месечните и годишните потреби за ликвидни инструменти во секоја валута. Максималниот рок на достасување на инструментите во ликвидносното портфолио е две недели. Достапноста на девизната ликвидност не е ограничена на ликвидносното портфолио, во услови кога и инвестирањето во должнички хартии од вредност обезбедува доволна ликвидност.

Во врска со обврските во домашна валута, Народната банка не е изложена на овој ризик заради нејзиниот карактер на централна банка.

Табелата подолу ги претставува паричните одливи на Народната банка на недериватните финансиски обврски и средствата што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност според преостанатата договорна достасаност на датумот на Извештајот за финансиската состојба. Износите коишто се прикажани во табелата подолу се договорните недисконтирани парични текови за финансиските обврски и очекуваните датуми на достасување за финансиските средства.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Д Ризик на ликвидност (продолжува)

31 декември 2013	До 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Вкупно
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	25.045.404	-	-	-	-	25.045.404
Депозити на банки	3.287.234	-	16.168.343	-	-	19.455.577
Задолжителни резерви	727	-	12.253.476	-	-	12.254.203
Благајнички записи на Народната банка	25.465.544	-	-	-	-	25.465.544
Депозити на државата	31.071.498	-	-	-	-	31.071.498
Ограничени депозити	176.561	3.506	1.826	-	-	181.893
Обврски кон ММФ	9.414.858	-	5.068.483	8.447.471	-	22.930.812
Останати депозити	560.081	-	-	-	-	560.081
Останати обврски	670.425	22.375	22.577	-	-	715.377
Вкупно обврски (дати на договорно достасување)	95.692.332	25.881	33.514.705	8.447.471	-	137.680.389
Средства што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност (дати на очекувано достасување)	93.114.240	2.145.167	21.253.990	29.079.534	909.944	146.502.875

31 декември 2012	До 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Вкупно
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	23.979.250	-	-	-	-	23.979.250
Депозити на банки	4.758.639	-	17.485.054	-	-	22.243.693
Задолжителни резерви	736	-	13.053.230	-	-	13.053.966
Благајнички записи на Народната банка	25.975.784	-	-	-	-	25.975.784
Обврски врз основа на девизни репо-трансакции	9.690.392	-	-	-	-	9.690.392
Депозити на државата	32.145.430	-	-	-	-	32.145.430
Ограничени депозити	71.133	-	-	-	-	71.133
Обврски кон ММФ	9.709.021	40.673	120.693	14.402.955	-	24.273.342
Останати депозити	1.920.551	-	-	-	-	1.920.551
Останати обврски	639.465	293	19.431	-	-	659.189
Вкупно обврски (дати на договорно достасување)	108.890.401	40.966	30.678.408	14.402.955	-	154.012.730
Средства што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност (дати на очекувано достасување)	109.860.324	3.106.656	24.368.035	32.557.654	885.662	170.778.330

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски

Објективната вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска намирена под нормални комерцијални услови помеѓу заинтересираните страни на датумот на известување. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на раководството, зависно од видот на средството или обврската.

Разликите помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски коишто не се евидентирани според објективната вредност групирани според класи на финансиски инструменти се прикажани подолу:

	Сметководствена вредност		Објективна вредност	
	2013	2012	2013	2012
Финансиски средства				
<u>Кредити и побарувања</u>				
Ефективни странски пари	85.949	182.714	85.949	182.714
Депозити во странска валута	10.472.874	25.913.801	10.472.874	25.913.801
Специјални права на влечење	204.253	75.050	204.253	75.050
Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции	-	8.367.713	-	8.367.713
Кредити дадени на банките	15.912	2.717.031	15.912	2.717.031
Побарувања од државата за односите со ММФ	18.042.791	18.894.805	18.042.791	18.894.805
Останати средства	55.577	43.765	55.577	43.765
	<u>28.877.356</u>	<u>56.194.879</u>	<u>28.877.356</u>	<u>56.194.879</u>
<u>Хартии од вредност што се чуваат до достасување</u>				
Странски должнички хартии од вредност	33.367.289	36.143.550	33.391.305	36.225.479
Хартии од вредност на државата	857.155	831.129	857.155	831.129
	<u>34.224.444</u>	<u>36.974.679</u>	<u>34.248.460</u>	<u>37.056.608</u>
<u>Хартии од вредност расположливи за продажба</u>				
Странски сопственички хартии од вредност	36.877	38.621	36.877	38.621
	<u>36.877</u>	<u>38.621</u>	<u>36.877</u>	<u>38.621</u>

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)**

	Сметководствена вредност		Објективна вредност	
	2013	2012	2013	2012
Финансиски обврски				
<i><u>Вреднувани по амортизирана набавна вредност</u></i>				
Готови пари во оптек	25.045.404	23.979.250	25.045.404	23.979.250
Депозити на банки	19.455.577	22.243.693	19.455.577	22.243.693
Задолжителна резерва на банките и штедилниците	12.254.203	13.053.966	12.254.203	13.053.966
Благајнички записи на Народната банка	25.465.544	25.975.784	25.465.544	25.975.784
Обврски врз основа на девизни репо-транзакции	-	9.690.392	-	9.690.392
Денарски депозити на државата	17.859.215	21.166.638	17.859.215	21.166.638
Девизни депозити на државата	13.212.283	10.978.792	13.212.283	10.978.792
Обврски кон ММФ	22.930.812	23.863.904	22.930.812	23.863.904
Останати и ограничени депозити	741.974	1.991.684	741.974	1.991.684
Останати обврски	715.377	659.188	715.377	659.188
	<i>137.680.389</i>	<i>153.603.291</i>	<i>137.680.389</i>	<i>153.603.291</i>

Финансиски средства

Објективната вредност на ефективните странски пари, депозитите во странска валута, специјалните права на влечење, побарувањата врз основа на девизни репо-транзакции и на побарувањата коишто се вреднуваат според методот на амортизирана набавна вредност е приближна на сметководствената вредност поради нивниот краткорочен карактер.

Објективната вредност на странските хартии од вредност коишто се чуваат до достасување се одредува врз основа на нивната котирана пазарна цена на датумот на Извештајот за финансиската состојба.

Како што е објаснето во белешката 18, хартиите од вредност расположливи за продажба се однесуваат на акциите во Банката за меѓународни порамнувања (БИС) со вредност од 36.877 илјади МКД (2012 година: 38.621 илјада МКД), за кои објективната вредност не може разумно да се утврди и затоа овие хартии од вредност се водат по набавната вредност. Имајќи ја предвид специфичната улога на БИС, објективната вредност на овие акции е приближна на нивната сметководствена вредност.

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Државните хартии од вредност вклучуваат обврзници издадени од Владата на Република Македонија за посебни цели - за надоместување на побарувањата на Народната банка за дадени селективни кредити. Овие обврзници не котираат на берзата и нема други инструменти со слични карактеристики. Раководството на Народната банка оценува дека објективната вредност е приближна на сметководствената вредност поради тоа што нема други слични инструменти со слични карактеристики.

Кредитите дадени на банките се вреднуваат според методот на амортизиран трошок, нето од исправката на вредноста. Овие кредити се одобрени со иста каматна стапка и нема други слични кредити со слични карактеристики. Поради тоа, објективната вредност е приближна на нивната сметководствена вредност.

Финансиски обврски

Објективната вредност на парите во оптек соодветствува на нивната номинална вредност.

Објективната вредност на депозитите коишто се вреднуваат според методот на амортизирана набавна вредност соодветствува на сметководствената вредност, поради фактот што не постојат инструменти со слични карактеристики.

Објективната вредност на обврските врз основа на девизни репо-трансакции коишто се вреднуваат според методот на амортизирана набавна вредност соодветствува на сметководствената вредност, поради нивниот краткорочен карактер.

Објективната вредност на благајничките записи издадени од Народната банка соодветствува на нивната сметководствената вредност, поради нивниот краткорочен карактер.

Поради специфичната улога, објективната вредност на обврските врз основа на членство кај ММФ, специјални права на влечење и заеми на ММФ, не се разликува од нивната сметководствена вредност.

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

Хиерархија на објективната вредност

Објективната вредност се определува врз основа на следнава хиерархија:

а) Ниво 1 - Котирана пазарна цена

Финансиски инструменти со котиран пазарни цени за идентични инструменти на активен пазар.

б) Ниво 2 - Техники за вреднување со користење влезни информации (инпути) коишто можат да се следат

Финансиски инструменти со котиран цени за слични инструменти на активен пазар или котиран цени за идентични или слични инструменти за кои не постои активен пазар и финансиски инструменти вреднувани со користење модели каде што можат да се следат сите значајни влезни информации (инпути).

в) Ниво 3 - Техники за вреднување со значајни влезни информации (инпути) коишто не можат да се следат

Финансиски инструменти вреднувани со користење модели каде што не можат да се следат една или повеќе значајни влезни информации (инпути).

Средства и обврски мерени по објективната вредност преку билансот на успех

31 декември 2013	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Должнички хартии од вредност	66.753.491	-	-	66.753.491
Злато	11.722.686	-	-	11.722.686
Вкупно финансиски средства	78.476.177	-	-	78.476.177

3. Управување со финансиски ризик (продолжува)

Ѓ Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

Хиерархија на објективната вредност (продолжува)

Средства и обврски мерени по објективната вредност преку билансот на успех

31 декември 2012	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Должнички хартии од вредност	55.626.911	-	-	55.626.911
Злато	16.974.141	-	-	16.974.141
Вкупно финансиски средства	72.601.052	-	-	72.601.052

4. Значајни сметководствени процени и расудувања при примената на сметководствените политики

Народната банка прави процени и дава претпоставки коишто влијаат врз износите во извештајот на средствата и обврските за следната финансиска година. Процените и расудувањата постојано се проверуваат и се засноваат врз претходни искуства и некои други фактори, вклучувајќи и очекувања за идни настани за кои се верува дека ќе бидат реални во тие околности.

(а) Хартии од вредност коишто се чуваат до достасување

Народната банка го применува стандардот МСС 39 во врска со класификацијата на недериватните финансиски средства со фиксни или одредени плаќања и фиксни достасувања, како финансиски средства коишто се чуваат до достасување. Оваа класификација бара соодветна процена. Во утврдувањето на оваа процена, Народната банка ја проценува сопствената намера и способност да чува такви хартии од вредност до достасување. Доколку Народната банка не успее да ги зачува овие хартии од вредност до нивното достасување, од причини што не се однесуваат на продавање незначителна сума на хартии од вредност којашто е при крај на достасувањето, во тој случај хартиите од вредност ќе треба да се прекласификуваат како расположливи за продажба. Соодветно на ова, хартиите од вредност ќе бидат евидентирани по објективната, а не по амортизираната набавна вредност.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***5. Приходи од камати**

	Одобрен и кредити	Депозити	Златни депозити	Хартии од вредност чувани до достасување	Останати приходи	Вкупно 2013	Вкупно 2012
Држава	-	-	-	26.025	1.803	27.828	25.421
Домашни банки	3.313	-	-	-	2	3.315	11.296
Странски субјекти	16.357	1.082	33.444	138.335	-	189.218	516.402
Останати	-	-	-	-	10	10	538
Вкупно 2013	19.670	1.082	33.444	164.360	1.815	220.371	553.657
Вкупно 2012	50.052	22.257	33.658	446.966	724	553.657	

6. Расходи за камати

	Примени кредити	Примени депозити	Благајнички записи на Народната банка	Вкупно 2013	Вкупно 2012
Држава	-	242.765	-	242.765	177.005
Домашни банки	-	264.254	834.641	1.098.895	1.390.028
Странски субјекти	3.564	-	-	3.564	23.288
Вкупно 2013	3.564	507.019	834.641	1.345.224	1.590.321
Вкупно 2012	23.288	407.455	1.159.578	1.590.321	

7. Приходи од провизии

	2013	2012
Провизии од снабдување на банките со готовина	65.337	68.151
Провизии од домашните банки за долговен промет на сметка	98.001	95.118
Провизии врз основа на порамнување на плаќањата (МИПС)	38.664	41.154
Провизии од девизно работење	17.487	15.104
Провизии од продажба на менични бланкети	1.096	1.109
Останати провизии	17.192	19.118
Вкупно	237.777	239.754

Приходите врз основа на провизии од снабдување на банките со готови пари, порамнување на плаќањата преку МИПС и од водење долговен промет на сметка се однесуваат на услугите коишто Народната банка ги врши за домашните банки и за другите иматели на сметки во МИПС.

7. Приходи од провизии (продолжува)

Провизиите од девизно работење се однесуваат на приходите остварени од продажба на девизи на државни органи, како и од вршење работи за државата во платниот промет со странство.

Провизиите од продажба на менични бланкети се однесуваат на делот на приходите остварени од продажба на менични бланкети којшто ѝ припаѓа на Народната банка, согласно со договорот склучен со Министерството за финансии со кој се регулираат активностите околу нивното печатење и дистрибуција.

Висината на провизиите што Народната банка ги наплатува се регулирани со Одлуката за единствената тарифа за надоместоци за услуги што ги врши Народната банка, што ја донесува Советот на Народната банка, како и со поединечни договори склучени со одредени државни органи.

8. Расходи за провизии

	2013	2012
Провизии на странски банки	10.663	10.701
Вкупно	10.663	10.701

Провизиите платени на странски банки се однесуваат на услугите за одржување на сметките на Народната банка, извршените трансакции со депозитите на Народната банка и други трансакции во девизи и тие зависат од тарифите на странските банки и видот на услугите.

Најголем дел од расходите од провизии се однесуваат на трошоците коишто Народната банка им ги плаќа на странските банки и депозитари за работи со хартиите од вредност.

9. Нето нереализирани курсни и ценовни промени

	2013	2012
Нереализирани позитивни курсни разлики	5.235.325	6.307.093
Нереализирани негативни курсни разлики	(7.687.700)	(6.452.034)
Нереализирани позитивни курсни и ценовни промени од злато	15.108.412	18.004.268
Нереализирани негативни курсни и ценовни промени од злато	(20.007.014)	(17.420.930)
Вкупно	(7.350.977)	438.397

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***10. Нето-приходи од хартии од вредност за тргување**

	2013	2012
Реализирани добивки од хартии од вредност за тргување	21.158	31.426
Реализирани загуби од хартии од вредност за тргување	(351.924)	(272.410)
Приходи од камати од хартии од вредност за тргување	1.940.994	1.482.025
Нереализирани позитивни ценовни промени од хартии од вредност за тргување	7.925	16.596
Нереализирани негативни ценовни промени од хартии од вредност за тргување	(1.268.910)	(719.431)
Вкупно	349.243	538.206

11. Приходи од дивиденди

	2013	2012
Приходи од дивиденди од вложувања во БИС	9.656	9.809
Вкупно	9.656	9.809

12. Останати оперативни приходи

	2013	2012
Реализирани позитивни курсни и ценовни разлики, нето	173.065	204.059
Приходи од продажба на пригодни ковани пари	2.576	2.541
Останати приходи	20.430	17.766
Вкупно	196.071	224.366

Реализираните позитивни курсни и ценовни разлики, нето, се врз основа на купопродажба на девизи со домашните банки, купопродажба на злато со странски банки, посредување со странски банки, како и од разликата помеѓу средниот и продажниот курс при продажба на девизи на државните органи за извршување девизни плаќања кон странство.

13. Расходи за вработените

	2013	2012
Плати и персонален данок	272.570	266.616
Придонеси за пензиско осигурување	66.981	65.483
Задолжителни придонеси	33.491	32.741
Останати трошоци	10.028	6.430
Вкупно	383.070	371.270

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***13. Расходи за вработените (продолжува)**

Трошоците за плати за клучното раководство на банката за 2013 година изнесуваат 12.744 илјади МКД (2012 година: 13.761 илјада МКД) и се вклучени во расходите за вработените.

14. Останати расходи

	2013	2012
Трошоци поврзани со изработка на банкноти и монети	48.834	64.196
Услуги	59.623	51.196
Материјални трошоци	41.546	42.537
Други административни трошоци	18.450	14.428
Останати расходи	4.080	1.400
Вкупно	172.533	173.757

Трошоците поврзани со изработката на банкноти и монети се однесуваат главно на увезените банкноти, како и на набавените материјали за ковање монети. Печатењето банкноти го вршат домашни или надворешни производители, додека ковањето монети го врши Народната банка. Народната банка применува политика на разграничување на трошоците поврзани со изработката на банкноти и монети во зависност од нивната трајност.

15. Посебна резерва и исправка на вредноста

	Белешка	2013	2012
Ослободена исправка на вредноста на кредити и пласмани	26	(9.459)	-
Издвоена исправка на вредноста за останати средства (Ослободени)/Издвоени посебни резерви во врска со судски постапки со физички лица	30	8.483	3.282
Издвоени/(Ослободени) исправки за приходи од камата	43	(793)	2.802
Издвоени останати исправки на вредноста	30	1.490	(463)
	30	-	9
Вкупно		(279)	5.630

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013*(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***16. Ефективни странски пари**

Ефективните странски пари вклучуваат готовина и чекови во странска валута коишто се чуваат во трезорот на Народната банка. Ефективните странски пари се вклучени во паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричните текови (белешка 46).

17. Депозити во странска валута

	2013	2012
Девизни депозити по видување	10.472.874	25.913.801
Вклучено во парите и паричните еквиваленти (белешка 46)	10.472.874	25.913.801

Депозитите носат камата по каматни стапки коишто зависат од валутата на депозитот и за соодветните вложувања изнесуваат:

Вид на каматната стапка	31 декември 2013	31 декември 2012
- депозити преку ноќ во САД-долари	0,06%	0,12%
- евро-депозити преку ноќ	0,01%	0,14%
- орочени евро-депозити	-	0,06%

Депозити во странска валута според видот на субјектот

	2013	2012
Централни банки	10.299.731	25.538.275
Странски деловни банки	172.447	374.037
Меѓународни финансиски институции	696	1.489
Вкупно	10.472.874	25.913.801

Депозити во странска валута според географската локација

	2013	2012
Европа	9.150.259	24.355.377
Америка	1.314.919	1.258.614
Друго	7.696	299.810
Вкупно	10.472.874	25.913.801

18. Странски хартии од вредност

Народната банка има вложувања во странски должнички хартии од вредност и странски сопственички хартии од вредност. Вложувањата во странски должнички хартии од вредност се класификувани како хартии од вредност за тргување и хартии од вредност коишто се чуваат до достасување.

	2013	2012
Хартии од вредност за тргување	66.753.491	55.626.911
Странски должнички хартии од вредност	66.753.491	55.626.911
Хартии од вредност коишто се чуваат до достасување	33.367.289	36.143.550
Странски должнички хартии од вредност коишто се чуваат до достасување	33.367.289	36.143.550
Хартии од вредност расположливи за продажба	36.877	38.621
Сопственички некотирали странски хартии од вредност	36.877	38.621
Вкупно	100.157.657	91.809.082
Тековни	82.969.313	73.437.351
Нетековни	17.188.344	18.371.731

Портфолиото на хартиите од вредност за тргување го сочинуваат висококвалитетни должнички хартии од вредност. Вложувањата во хартии од вредност за тргување се усогласуваат со објективната вредност секојдневно и носат фиксни годишни и полугодишни купонски камати со стапка помеѓу 0,25% и 6,25% годишно (2012 година: помеѓу 0,25% и 6,75%). Странските хартии од вредност за тргување вклучуваат пресметана камата во износ од 960.006 илјади МКД (2012 година: 786.374 илјади МКД).

Хартиите од вредност за кои е изразена намера дека се чуваат до достасување носат фиксни приходи со каматна стапка помеѓу 0,25% и 4,0% на годишно ниво (2012 година: со каматна стапка помеѓу 0,25% и 4,3% на годишно ниво). Странските хартии од вредност коишто се чуваат до достасување вклучуваат пресметана камата во износ од 383.306 илјади МКД (2012 година: 558.342 илјади МКД).

Сопственичките хартии од вредност се состојат од обични акции од Банката за меѓународни порамнувања (во понатамошниот текст БИС) чијашто номинална вредност изнесува 5.000 СПВ по акција (платливи 25% од нивната номинална вредност). Акциите од БИС претставуваат сопственички инструменти коишто не котираат на пазарот и чијашто објективна вредност не може да биде реално утврдена и поради тоа се прикажуваат по набавната вредност.

19. Злато

	2013	2012
Златни депозити по видување	957.208	2.162.053
Орочени златни депозити	10.743.842	14.780.766
Злато во трезорот на Народната банка	21.636	31.322
Вкупно	11.722.686	16.974.141
Тековни	11.722.686	16.974.141

Вкупните златни резерви на Народната банка, заклучно со 31 декември 2013 година, изнесуваат 218.342,795 унци (2012 година: 218.332,084 унци) со објективна вредност од 1.201,50 САД-долари (53.621 МКД) за унца (2012 година: 1.664,00 САД-долари или 77.627 МКД за унца). Каматните стапки на орочените златни депозити во 2013 се движеа во интервал од 0,10% до 0,31% годишно за златните депозити засновани врз цената на златото во САД-долари (2012 година: со каматна стапка помеѓу 0,19% и 0,4% на годишно ниво). На 31 декември 2013 година орочените златни депозити ја вклучуваат пресметаната камата во износ од 14.922 илјади МКД (2012 година: 25.619 илјади МКД).

20. Специјални права на влечење

Народната банка има тековна сметка кај ММФ деноминирана во специјални права на влечење (СПВ), којашто се употребува за обработка и порамнување на сите трансакции со ММФ. Оваа тековна сметка носи камата во висина на таканаречената базична стапка на ММФ. Во текот на 2013 година, базичната стапка се движеше помеѓу 0,03% до 0,13% (2012 година: помеѓу 0,03% до 0,15% годишно). Специјалните права на влечење се вклучени во паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричните текови (белешка 46).

21. Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции

Побарувањата врз основа на девизни репо-трансакции се однесуваат на склучените договори врз основа на девизни репо-трансакции со странски субјекти за кои како обезбедување се примени странски хартии од вредност. На 31 декември 2013 година, состојбата на побарувањата врз основа на девизни репо-трансакции изнесува нула МКД (2012 година: 8.367.713 илјади МКД).

22. Побарувања од државата за односите со ММФ

	2013	2012
Побарување поврзано со општата и специјалната нето кумулативна алокација	3.927.049	4.112.689
Побарување поврзано со обврската врз основа на алокацијата на СПВ	574.853	602.028
Побарувања од државата - кредитна линија за претпазливост	13.540.889	14.180.088
Вкупно	18.042.791	18.894.805
Тековни	4.526.838	4.739.922
Нетековни	13.515.953	14.154.883

Побарувањето поврзано со општата и специјалната нето кумулативна алокација, се однесува на средствата, коишто согласно со Законот за регулирање на обврските на Република Македонија кон ММФ врз основа на користење средства од општата и специјалната нето кумулативна алокација на СПВ, се одобрени со резолуција на Одборот на гувернери на ММФ (белешка 40а), и ѝ се дадени на користење на Република Македонија.

Побарувањето се однесува на алокацијата на СПВ кај ММФ којашто произлегува од кореспондентната обврска за македонскиот дел на обврската кон ММФ за СПВ, во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во ММФ (белешка 40а).

Побарувањето од државата врз основа на средства повлечени од кредитната линија за претпазливост од ММФ, се во име и за сметка на ММФ и се однесуваат на средствата повлечени од кредитната линија од ММФ во март 2011 година (белешка 40б).

23. Хартии од вредност на државата

	2013	2012
Хартии од вредност коишто се чуваат до достасување		
Обврзница за селективни кредити	857.155	831.129
Вкупно	857.155	831.129
Нетековни	857.155	831.129

Обврзницата за селективни кредити којашто се чува до достасување претставува хартија од вредност издадена во име и за сметка на Република Македонија, врз основа на одредбите на Законот за реконструкција и санација на дел од банките во Република Македонија од 1995 година.

23. Хартии од вредност на државата (продолжува)

Обврзницата за селективните кредити достасува за плаќање во април 2020 година. Номиналната вредност на обврзницата е 1.039.318 илјади МКД и обврзницата не носи камата. Оваа обврзница е вреднувана по објективната вредност на средствата со кои таа е стекната и се амортизира до датумот на достасување на обврзницата.

24. Членство кај ММФ

Во согласност со Статутот на ММФ, којшто е ратификуван од Собранието на Република Македонија, како и во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во Меѓународниот монетарен фонд, Народната банка делува како фискален агент на Република Македонија и истовремено настапува како депозитар на ММФ во Република Македонија. Во тоа својство, Народната банка води евиденција на квотата на Република Македонија за членството во ММФ, како и на сметката бр. 1 и сметката бр. 2. На крајот на 2013 година квотата на Република Македонија за членство во ММФ изнесува 4.875.657 илјади МКД, сметката бр. 1 изнесува 12.220 илјади МКД и сметката бр. 2 изнесува 144 илјади МКД (2012 година: 4.956.531 илјади МКД, 12.422 илјади МКД и 146 илјади МКД, соодветно, за трите позиции, белешка 40в). Промените се резултат на извршеното вреднување на овие позиции со курс на СПВ од 30 април според финансиската година на ММФ.

25. Кредити дадени на банките

	2013	2012
Краткорочни кредити одобрени на банките врз основа на склучени аукциски репо-трансакции	-	2.701.119
Долгорочни кредити од конверзијата на селективните кредити во 1996 година	15.912	15.912
Вкупно	15.912	2.717.031
Тековни	-	2.701.119
Нетековни	15.912	15.912

Краткорочните кредити одобрени на банките се однесуваат на склучените договори врз основа на аукциски репо-трансакции со домашни банки за коишто како обезбедување се примени домашни хартии од вредност.

Побарувањата врз основа на долгорочни кредити се настанати со реструктурирање на таканаречените селективни кредити на Народната банка коишто се користеле за рефинансирање главно на земјоделските кредити на банките во поранешна Југославија. Кредитите конвертирани во 1996 година достасуваат на 31 март 2020 година и носат годишна камата од 1,5%, којашто достасува за плаќање полугодишно.

26. Други побарувања

	2013	2012
Побарување од банка во стечај	1.009.960	1.018.419
Достасани аукциски депозити	8.268	9.268
Вкупно	1.018.228	1.027.687
Исправка на вредноста	(1.018.228)	(1.027.687)
Вкупно	-	-

Во јануари 2004 година, Народната банка исплати 1.018.258 илјади МКД кон странски банки врз основа на гаранции за позајмувања на една македонска банка од странски банки, дадени врз основа на Одлуката за критериумите и условите за употреба на дел од девизните резерви врз основа на гаранции за позајмувања на македонски банки од странски банки, којашто престана да важи од март 2003 година. Народната банка создаде побарување од домашната банка. Врз банката беше покрената стечајна постапка во текот на март 2004 година. Народната банка имаше побарувања врз основа на дадени гаранции од банката во стечај на износ од 1.034.569 илјади МКД. Народната банка целосно изврши исправка на вредноста на побарувањата од банката во стечај. Во 2010 година, Народната банка наплати дел од побарувањето во износ од 16.150 илјади МКД, од стечајната маса на еден должник на домашната банка во стечај. Во септември 2013 година, Народната банка наплати дел од побарувањето во износ од 8.459 илјади МКД, врз основа на добиено решение за авансна распределба на стечајната маса на домашната банка во стечај.

Достасаните ненаплатени побарувања од банките се однесуваат на аукциските депозити на една банка коишто не беа вратени на време. Во 1999 година започна стечајна постапка против оваа банка којашто сè уште е во тек. Народната банка во целост ги резервира побарувањата од банката во стечај. Во февруари 2013 година, Народната банка наплати дел од побарувањето во износ од 1.000 илјади МКД од банката во стечај.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

27. Недвижности и опрема

	Земјиште и згради	Мебел, опрема и возила	Уметничк и дела	Инвестиции во тек	Вкупно средств а за деловни цели	Средства за рекреативни цели	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2012							
Набавна вредност	936.407	477.301	63.391	21.014	1.498.113	34.196	1.532.309
Акумулирана депрецијација	(253.380)	(375.204)	-	-	(628.584)	(16.139)	(644.723)
Состојба на 1 јануари 2012, сегашна вредност	683.027	102.097	63.391	21.014	869.529	18.057	887.586
Зголемувања на средствата во текот на годината	2.551	18.214	52	1.990	22.807	-	22.807
Намалувања на средствата (отуѓување, расходување)	-	(51)	-	-	(51)	-	(51)
Трансфери	6.593	-	-	(6.593)	-	-	-
Депрецијација за годината	(29.950)	(33.947)	-	-	(63.897)	(765)	(64.662)
Состојба на 31 декември 2012	662.221	86.313	63.443	16.411	828.388	17.292	845.680
Состојба на 31 декември 2012							
Набавна вредност	945.551	495.096	63.443	16.411	1.520.501	34.216	1.554.717
Акумулирана депрецијација	(283.330)	(408.783)	-	-	(692.113)	(16.924)	(709.037)
Сегашна вредност	662.221	86.313	63.443	16.411	828.388	17.292	845.680

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

27. Недвижности и опрема (продолжува)

	Земјиште и згради	Мебел, опрема и возила	Уметничк и дела	Инвестиции во тек	Вкупно средств а за деловни цели	Средства за рекреативни цели	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2013							
Набавна вредност	945.551	495.096	63.443	16.411	1.520.501	34.216	1.554.717
Акумулирана депрецијација	(283.330)	(408.783)	-	-	(692.113)	(16.924)	(709.037)
Состојба на 1 јануари 2013, сегашна вредност	662.221	86.313	63.443	16.411	828.388	17.292	845.680
Зголемувања на средствата во текот на годината	3.385	59.859	776	806	64.826	-	64.826
Намалување на средства (отуѓување, расходување)							
- набавна вредност	(118)	(23.659)	-	(200)	(23.977)	-	(23.977)
- акумулирана депрецијација	118	23.609	-	-	23.727	-	23.727
Трансфери	2.723	97	-	(2.820)	-	-	-
Депрецијација за годината	(30.893)	(30.665)	-	-	(61.558)	(649)	(62.207)
Состојба на 31 декември 2013	637.436	115.554	64.219	14.197	831.406	16.643	848.049
Состојба на 31 декември 2013							
Набавна вредност	951.541	531.393	64.219	14.197	1.561.350	34.216	1.595.566
Акумулирана депрецијација	(314.105)	(415.839)	-	-	(729.944)	(17.573)	(747.517)
Сегашна вредност	637.436	115.554	64.219	14.197	831.406	16.643	848.049

Основните средства за рекреативни цели вклучуваат две згради и други основни средства во рамките на тие згради.

Како дел од реформите на платниот систем, во 2001 година Народната банка ја презеде функцијата за снабдување со готовина од поранешниот Завод за платен промет (ЗПП), како и дел од зградите, опремата и мебелот на ЗПП поврзани со таа функција во десет града во Македонија. Овие основни средства беа префрлени во владение на Народната банка и во моментот Народната банка ги користи и ги одржува. Народната банка има направено капитални подобрувања коишто се прикажани во горната табела како дел од инвестициите во тек. Бидејќи надлежните органи сè уште немаат донесено конечна одлука за распределба на имотот од ЗПП, Народната банка сè уште не е правен титулар на овој имот. Од истите причини, не е извршена процена на вредноста на овој имот и тие не се евидентирани во финансиските извештаи на Народната банка.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***28. Нематеријални средства**

	2013	2012
Состојба на 1 јануари		
Набавна вредност	172.807	169.830
Инвестиции во тек	6.597	6.578
Акумулирана амортизација	(151.085)	(136.799)
Сегашна вредност	28.319	39.609
Зголемувања на средствата во текот на годината	8.257	2.977
Амортизација за годината	(13.879)	(14.286)
Трансфери во недвижности и опрема	19	-
Инвестиции во тек	(19)	19
Состојба на 31 декември	22.697	28.319
Состојба на 31 декември		
Набавна вредност	181.083	172.807
Инвестиции во тек	6.578	6.597
Акумулирана амортизација	(164.964)	(151.085)
Сегашна вредност	22.697	28.319

29. Пригодни ковани пари

Пригодните ковани пари се златници и сребреници коишто врз основа на одлука на Владата на Република Македонија се произведени за да се одбележат јубилеи значајни за државата. На 31 декември 2013 година, Народната банка располагаше со вкупно 6.887 златници и 30 сребреници (2012 година: 7.026 златници и 79 сребреници). Пригодните ковани пари во трезорот на Народната банка се наменети за продажба.

30. Побарувања од работењето

Побарувањата од работењето ги сочинуваат побарувања врз основа на надоместоци и провизии за извршени услуги од страна на Народната банка, побарувања за одржувањето на комплексот банки и останати побарувања:

	2013	2012
Провизии	23.125	23.424
Побарувања за одржување на комплексот банки	4.629	4.672
Останати побарувања	418.006	412.362
Исправка на вредноста на останатите побарувања	(418.006)	(412.362)
Вкупно	27.754	28.096

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***30. Побарувања од работењето (продолжува)**

Движењето на исправката на вредноста на останатите побарувања е прикажано во продолжение:

	2013	2012
Состојба на 1. јануари	412.362	409.482
Зголемување на исправката на вредноста на останати побарувања (белешка 15)	8.483	3.282
Зголемување / (ослободување) на исправката на вредноста за приходи од камата (белешка 15)	1.490	(463)
Зголемување на останатите исправки на вредноста (белешка 15)	-	9
Ослободување на останатите исправки на вредноста (Отпис) /Зголемување на сомнителните и спорните побарувања	(2.202)	-
	(2.127)	52
Состојба на 31 декември	418.006	412.362

Во мај 2013 година е извршен дефинитивен отпис на сомнителното и спорно побарување врз основа на казнена камата од една менувачница во износ од 2.006 илјади МКД, врз основа на добиено судско решение за непостоење на имот на стечајниот должник.

Во октомври 2013 година е извршено ослободување на исправка на вредноста врз основа на наплатени трошоци од едно правно лице во износ од 2.202 илјади МКД, за направени трошоци за објавување во медиумите на продажбата на обични акции, коишто беа во сопственост на правно лице.

31. Останати средства

	2013	2012
Канцелариски и други материјали	75.865	22.626
Пресметани трошоци за печатење пари	23.556	67.987
Останати пресметани трошоци	6.124	5.201
Останати средства	27.823	15.668
Вкупно	133.368	111.482
Тековни	57.503	88.856
Нетековни	75.865	22.626

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***32. Готови пари во оптек**

Обврските на Народната банка за издадените готови пари изнесуваат:

Готови пари во оптек		Парчиња	2013	Парчиња	2012
МКД	Номинална вредност		Вредност во илјади МКД		Вредност во илјади МКД
Монети	0,5	3.930.788	1.965	3.318.050	1.659
Монети	1	79.644.383	79.644	76.389.985	76.390
Монети	2	50.034.577	100.069	47.556.375	95.113
Монети	5	29.665.947	148.330	28.371.135	141.856
Монети	10	19.352.543	193.525	19.297.223	192.972
Монети	50	2.043.713	102.186	1.908.137	95.407
Банкноти	10	26.194.463	261.945	23.515.497	235.155
Банкноти	50	5.725.511	286.276	5.304.347	265.217
Банкноти	100	12.576.261	1.257.626	11.705.242	1.170.524
Банкноти	500	7.498.493	3.749.246	7.453.852	3.726.926
Банкноти	1000	18.561.342	18.561.342	17.677.636	17.677.636
Банкноти	5000	60.650	303.250	60.079	300.395
Вкупно:			25.045.404		23.979.250

33. Депозити на банки

	2013	2012
Депозити на банките во МКД	16.660.512	19.424.826
Депозити на банките во девизи	-	1.660.500
Расположливи депозити на банките во МКД кај Народната банка	2.795.065	1.158.367
Вкупно	19.455.577	22.243.693
Тековни	19.455.577	22.243.693

Обврските врз основа на депозитите кон банките во МКД ги одразуваат состојбите на сметките на банките кај Народната банка за порамнување на платните трансакции. Средствата на сметките на банките се вклучуваат во исполнувањето задолжителна резерва во денари на банките, за која Народната банка плаќа надомест во пропишан процент (белешка 34).

Од април 2012 година, домашните банки и филијалите на странски банки имаат право на пласирање средства во депозити кај Народната банка. Роковите на достасување на депозитите се еден работен ден (преку ноќ) и седум дена, без можност за предвремено повлекување, делумно или целосно.

33. Депозити на банки (продолжува)

Каматната стапка на расположливите депозити преку ноќ изнесуваше 1% на годишно ниво во јануари 2013 година, додека во периодот февруари - декември 2013 година, каматната стапка изнесуваше 0,75% на годишно ниво. (2012 година: 1% на годишно ниво). Каматната стапка на расположливите депозити до седум дена изнесува 1,75% на годишно ниво во периодот јануари - јуни 2013 година, додека во периодот јули - декември 2013 година изнесува 1,50% на годишно ниво (2012 година: 2% на годишно ниво).

34. Задолжителна резерва на банките во девизи и задолжителна резерва на штедилниците во денари

	2013	2012
Задолжителна резерва на банките во девизи	12.231.548	13.032.944
Задолжителна резерва на штедилниците во МКД	22.655	21.022
Вкупно	12.254.203	13.053.966
Тековни	12.254.203	13.053.966

Согласно со регулативата, банките имаат обврска за исполнување задолжителна резерва во денари и во девизи.

Народната банка плаќа надомест по стапка од 1% на задолжителната резерва во денари на просечните издвоени средства на сметката на банката во текот на периодот на исполнување (2012 година: 1%).

Народната банка плаќа надомест на задолжителната резерва во девизи по стапка од 0,1% на годишно ниво.

Согласно со регулативата, штедилниците имаат обврска за задолжителна резерва во денари. Обврската за задолжителна резерва на штедилниците се исполнува на фиксно ниво. Народната банка плаќа надомест на задолжителната резерва на штедилниците по стапка на надомест на задолжителната резерва во денари на банките.

35. Благајнички записи на Народната банка

Во текот на 2013 година, рокот на достасување на благајничките записи изнесуваше 28 и 35 дена. Во периодот јануари - јуни 2013 година, на аукциите на благајнички записи се применуваше тендер со ограничен износ и максимално утврдена каматна стапка. Пондерираната просечна каматна стапка се движеше од 3,49% во јануари до 3,21% во јуни 2013 година. Во периодот јули - декември 2013 година на аукциите на благајнички записи се применуваше тендер со ограничен износ и фиксна каматна стапка од 3,25% (во 2012 година: рокот на достасување беше 7, 14, 28 и 35 дена; два типа

35. Благајнички записи на Народната банка (продолжува)

тендери: тендер со неограничен износ и од април 2012 година - тендер со ограничен износ и максимално утврдена каматна стапка; пондерираната просечна каматна стапка се движеше од 4% во јануари до 3,73% во декември 2012 година).

На 31 декември 2013 година пресметаната камата на балајничките записи на Народната банка изнесува 45.869 илјади МКД (2012 година: 51.049 илјади МКД).

36. Обврски врз основа на девизни репо-трансакции

Обврските врз основа на девизни репо-трансакции се однесуваат на склучените договори врз основа на девизни репо-трансакции со странски субјекти за кои како обезбедување се дадени странски хартии од вредност. На 31 декември 2013 година, состојбата на обврските врз основа на девизни репо-трансакции изнесува нула МКД (2012 година: 9.690.392 илјади МКД и ја вклучуваа пресметаната камата во износ од 2 илјади МКД).

37. Денарски депозити на државата

Народната банка врши депозитни работи за државата и за органите на државната управа, согласно со Законот за Народната банка.

	2013	2012
Единствена трезорска сметка	17.127.111	20.547.685
Останати денарски депозити	732.104	618.953
Вкупно	17.859.215	21.166.638
Тековни	17.859.215	21.166.638

Во текот на 2013 година, Народната банка плаќаше камата на депозитите на државата по каматна стапка од 1% на годишно ниво (2012 година: 1% годишно). Депозитите на државата ја вклучуваат пресметаната камата во износ од 13.428 илјади МКД (2012 година: 13.793 илјади МКД).

38. Девизни депозити на државата

Согласно со Законот за Народната банка и Законот за девизно работење, Народната банка е агент на државата за вршење платен промет со странство. Органите на централната државна власт и дел од јавните фондови ги депонираат своите девизни приливи на девизни сметки кај Народната банка, под услов Министерството за финансии формално да им одобри да отворат ваква сметка. На 31 декември 2013 година овие депозити изнесуваат 13.212.283 илјади МКД (2012 година: 10.978.792 илјади МКД). Во 2013 година, Народната банка плаќаше камата на девизните депозити на државата по каматна стапка од 0,7% на годишно ниво (2012 година: 0,7% годишно).

39. Ограничени депозити

Ограничените депозити главно вклучуваат девизни средства на депонентите (државата) коишто чекаат извршување дознака во странство и средства на депонентите (државата) коишто претставуваат покритее од 100% за акредитив што е отворен за нивна сметка од страна на Народната банка. Народната банка не плаќа камата на овие депозити.

40. Обврски кон ММФ

Обврските кон ММФ ги сочинуваат обврските врз основа на нето кумулативната алокација, обврските врз основа на кредити и обврските врз основа на членство и депозити на ММФ.

а) Обврски врз основа на алокација на СПВ - во име и за сметка на државата

Со одлука на Извршниот одбор на ММФ од 14 декември 1992 година, Република Македонија наследи 5,4% од обврската во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во ММФ по нето - алокацијата на СПВ од поранешна Југославија, во износ од 8.378.694 СПВ.

Со одлука на Извршниот одбор на ММФ од 7 август 2009 година, Република Македонија доби општа нето кумулативна алокација на СПВ во износ од 51.076.245 СПВ. Со стапувањето во сила на четвртиот амандман на Статутот на ММФ на 10 август 2009 година, а врз основа на одлука донесена од Извршниот одбор на ММФ од 1997 година, Република Македонија доби специјална нето кумулативна алокација на СПВ во износ од 6.161.937 СПВ.

Вкупната обврска на Република Македонија за алокацијата на СПВ на крајот на 2013 година изнесува 65.616.876 СПВ (2012 година: 65.616.876 СПВ). Според Статутот на ММФ, обврската за алокацијата на СПВ достасува за наплата само во случај и во износ на откажаната алокација на СПВ, за што е потребна одлука од Советот на гувернери на ММФ, со мнозинство гласови од 85%, или во случај на укинување на учеството во Одделот на СПВ во рамките на ММФ.

Народната банка плаќа камата на вкупниот износ на обврската врз основа на алокација на СПВ (65.616.876 СПВ), пресметана по основната каматна стапка на ММФ. Народната банка ја рефундира исплатената камата на обврската врз основа на алокација на СПВ наследена од поранешна Југославија (8.378.694 СПВ), од Буџетот на Република Македонија.

Согласно со договорот склучен помеѓу Народната банка и Министерство за финансии на Република Македонија (види белешка 22), Народната банка ги рефундира и средствата за исплатената камата на обврската врз основа на општата и специјалната алокација на СПВ, од Буџетот на Република Македонија.

40. Обврски кон ММФ (продолжува)

б) Обврски врз основа на користени кредити од ММФ во име и за сметка на државата.

Во јануари 2011 година, ММФ одобри кредитна линија за претпазливост во износ од 413.400.000 СПВ или 600% од квотата на Република Македонија за членство кај ММФ, за поддршка на Буџетот на Република Македонија. Во март 2011 година, Министерството за финансии повлече 197.000.000 СПВ од одобрената кредитна линија за претпазливост.

в) Обврски врз основа на членство и депозити (види белешка 24):

	2013	2012
Обврски врз основа на издадена меница за членство кај ММФ	4.875.657	4.956.531
Обврски врз основа на сметката 1	12.220	12.422
Обврски врз основа на сметката 2	144	146
Вкупно	4.888.021	4.969.099
Тековни	4.888.021	4.969.099

41. Останати депозити

	2013	2012
Обврски врз основа на денарски депозити кон други домашни субјекти	556.049	1.916.861
Обврски врз основа на денарски депозити кон меѓународни финансиски институции	4.032	3.690
Вкупно	560.081	1.920.551
Тековни	560.081	1.920.551

Обврските врз основа на денарски депозити кон други домашни субјекти ги сочинуваат: клиентските сметки на брокерските друштва, сметката на Централниот депозитар за хартии од вредност и сметката на Фондот за осигурување депозити. Клиентските сметки на брокерските друштва и сметката на Централниот депозитар за хартии од вредност служат за порамнување трансакции за работи со хартии од вредност. Народната банка не плаќа камата на овие депозити. Сметката на Фондот за осигурување на депозити, согласно со Законот за осигурување на штедни влогови, се држи кај Народната банка. Народната банка плаќа камата на сметката на Фондот за осигурување на депозити од 0,5% годишно (2012 година: 0,5% годишно).

Сметките на меѓународните финансиски институции се депонирани кај Народната банка. Народната банка не плаќа камата на овие депозити.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

42. Други обврски

Обврските се анализирани на следниов начин:

	2013	2012
Обврски произлезени од стечајот на БНТ	145.261	145.544
Обврски врз основа на распределена добивка	22.375	292
Обврски врз основа на наплатени анuitети од продадени општествени станови	3.480	5.821
Обврски врз основа на даноци	1.191	1.055
Други обврски	22.577	19.431
Вкупно	194.884	172.143

Обврските произлезени од стечајот на Банката за надворешна трговија (БНТ) се однесуваат на наследените обврски на Народната банка врз основа на штедни влогови на граѓани затечени во моментот кога беше објавен стечајот на Банката во 1995 година, во висина од 292.442 илјади МКД. За намирување на овие обврски, од стечајната маса на БНТ, на Народната банка ѝ беа обезбедени недвижности коишто таа веднаш, без надомест, ѝ ги отстапи на Владата на Република Македонија.

Обврските врз основа на распределена добивка се однесуваат на распределената добивка кон Буџетот на Република Македонија, а во согласност со одредбите на Законот за Народната банка. Распределбата на нето-добивката ја одобрува Советот на Народната банка (белешка 1).

Обврските врз основа на наплатени анuitети од продадени општествени станови претставуваат обврски кон Буџетот на Република Македонија за неисплатена денарска противвредност на девизни приливи врз основа на наплатени редовни анuitети од продадени општествени станови на физички лица. Уплатите од физичките лица ги примаат деловните банки и ги пренесуваат на посебна девизна сметка на Буџетот на Република Македонија кај Народната банка. Овие уплатени девизни средства се акумулираат на посебна сметка во Народната банка и нивната денарска противвредност се пренесува на Буџетот на Република Македонија, еднаш неделно.

43. Посебна резерва

	2013	2012
Посебна резерва за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со физички лица	-	3.543
Вкупно	-	3.543

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***43. Посебна резерва (продолжува)**

Посебните резерви за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови за 2012 година се однесуваат на износот на главница и камата за коишто Народната банка очекува дека можеби ќе мора да им ги исплати на физичките лица коишто имаат поднесено тужба против Народната банка (види белешка 15).

Движењето на посебните резерви за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови е прикажано во продолжение:

	2013	2012
Состојба на 1 јануари	3.543	907
(Ослободување)/Зголемување на посебните резерви за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со физички лица (белешка 15)	(793)	2.802
Намалување/Отпис на посебните резерви за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со физички лица	(2.750)	(166)
Состојба на 31 декември	-	3.543

Во јули 2013 година е извршено ослободување на посебната резерва за потенцијални обврски врз основа на добиен судски спор со едно физичко лице во износ од 793 илјади МКД.

Во септември и октомври 2013 година е извршено намалување на посебните резерви за потенцијални обврски во износ од 2.750 илјади МКД, врз основа на донесени судски пресуди за работни спорови со поранешни вработени во Народната банка.

44. Останати обврски

	2013	2012
Депонирани средства врз основа на одземена ефектива и депонирани емства	504.651	470.721
Противставка на пригодните ковани пари	97.499	135.495
Обврски кон добавувачите и други обврски	15.061	10.092
Одложени приходи	6.241	4.754
Уплати на капитал во очекување лиценца за вршење дејност	-	2.153
Вкупно	623.452	623.215

44. Останати обврски (продолжува)

Обврските врз основа на депонирани средства врз основа на одземени ефективни средства и депонирани емства се однесуваат на депонираните девизни средства коишто надлежните државни органи ги одзеле од правни и физички лица како задолжителна мерка и против кои покренале тужби кај надлежните судови. Во зависност од судското решение, овие девизи му се враќаат на лицето од кое се одземени или во денарска противвредност се исплатуваат во Буџетот на Република Македонија. Народната банка не плаќа камата на овие средства.

Противставката на пригодните ковани пари е резултат на сметководствената политика во однос на пригодните ковани пари (како што е објаснето во белешката 2Љ и белешката 29).

Уплатите на капитал во очекување лиценца вклучуваат депозит што се однесува на барање за издавање лиценца од Министерството за финансии за вршење осигурителна активност, а во согласност со Законот за супервизија на осигурувањето. Народната банка не плаќа камата на овие средства.

45. Капитал и резерви

Капитал

Капиталот на Народната банка е дефиниран со Законот за Народната банка и на 31 декември 2013 година тој изнесува 1.289.789 илјади МКД (2012 година: 1.289.789 илјади МКД).

Општи резерви

Во согласност со одредбите на Законот за Народна банка, по издвојувањето на нереализираните приходи во ревалоризациони резерви*, 70% од финансискиот резултат за распределба се распределуваат во општите резерви сè додека не се постигне нивото на примарниот капитал на Народната банка. По достигнувањето на примарниот капитал, 15% од остатокот на добивката се распределуваат во општите резерви, а остатокот се распоредува во Буџетот на Република Македонија. Општите резерви се користат за покривање на општите ризици од работењето на Народната банка. На 31 декември, 2013 година, општите резерви се зголемија за позитивниот резултат за распределба од 2013 година, во износ од 52.207 илјади МКД.

*Дефинирани како сметки на ревалоризациони резерви во Законот за Народната банка на Република Македонија

45. Капитал и резерви (продолжува)

Ревалоризациони резерви

	2013	2012
Ревалоризациони резерви од нереализирани курсни и ценовни промени		
- Ревалоризациони резерви од курсни разлики	1.517.433	3.969.808
- Ревалоризациони резерви од ценовни и курсни промени на златото	5.861.530	11.801.134
- Ревалоризациони резерви од ценовни промени на хартиите од вредност за тргување	8.837	16.596
Вкупно	7.387.800	15.787.538

Ревалоризационите резерви претставуваат акумулирани нето нереализирани позитивни курсни и ценовни промени од периодичните курсни и ценовни ревалоризации на девизните средства и обврски, коишто се користат како резерва против можните идни негативни трендови во движењето на курсните и ценовните промени соодветно.

Ревалоризационата резерва од курсни разлики од девизните средства и обврски во 2013 година е намалена поради покривање на нето нереализирани негативни курсни разлики во износ од 2.452.375 илјади МКД (2012 година: намалена за нето нереализирани негативни курсни разлики во износ од 144.941 илјада МКД).

Ревалоризационата резерва од ценовни и курсни промени на златото во 2013 година е намалена поради покривање на нето нереализираните негативни ценовни и курсни разлики на златото во износ од 4.898.602 илјади МКД (2012 година: зголемена за нето нереализираните позитивни ценовни и курсни разлики на злато во износ од 583.338 илјади МКД). Ревалоризационата резерва врз основа на реализирани курсни и ценовни промени на златото, во износ од 1.041.002 илјади МКД, беше додадена на финансискиот резултат за распределба за тековната 2013 година (2012 година: 594.110 илјади МКД).

Ревалоризационата резерва од ценовни промени на хартиите од вредност за тргување во 2013 година е зголемена поради распределба на нето нереализираните позитивни ценовни промени на хартиите од вредност за тргување по принципот „хартија по хартија“ во износ од 4.705 илјади МКД (2012 година: зголемена за нето нереализирани позитивни ценовни промени во износ од 16.596 илјади МКД). Ревалоризационата резерва врз основа на реализирани ценовни промени од хартиите од вредност во износ од 12.464 илјади МКД, беше додадена на финансискиот резултат за распределба за тековната 2013 година (2012 година : 88.295 илјади МКД).

На 31 декември 2013 година, ревалоризационата резерва на уметничките дела изнесува 1.777 илјади МКД (2012 година: 1.777 илјади МКД).

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2013

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

46. Пари и парични еквиваленти

	2013	2012
Ефективни странски пари (белешка 16)	85.949	182.714
Депозити во странска валута (белешка 17)	10.472.874	25.913.801
Специјални права на влечење (белешка 20)	204.253	75.050
Вкупно	10.763.076	26.171.565

47. Потенцијални обврски

а) Тужби

Во моментот се водат неколку судски постапки против Народната банка коишто произлегуваат од тековното работење. Народната банка им се спротивставува на овие тужби и врз основа на правен совет, смета дека нема да се јават значителни материјални загуби.

48. Трансакции со поврзани субјекти

Народната банка има трансакции со поврзани субјекти, со Владата на Република Македонија и со сите членови на Советот. Трансакциите и состојбите со поврзаните субјекти се прикажани во белешките 5, 6, 13, 22, 23, 37, 38 и 42.

49. Настани по датумот на Извештајот за финансиската состојба

По датумот на изготвување на Извештајот за финансиската состојба, се немаат случено материјално значајни настани коишто би требало да се објават во финансиските извештаи.